

V Štrasburgu 6. 12. 2023
COM(2023) 931 final

ANNEXES 1 to 2

PRÍLOHY

k

**SPRÁVE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

PODEĽA ČLÁNKU 25 ZFEÚ

O dosiahnutom pokroku na ceste k skutočnému občianstvu EÚ v rokoch 2020 – 2023

PRÍLOHA I

Táto príloha poskytuje prehľad o tom, ako Komisia v rokoch 2020 – 2022 vykonávala osobitné prioritné opatrenia, o ktorých informovala v oznámení s názvom Správa o občianstve EÚ za rok 2020¹.

Priority v období 2020 – 2022	Opatrenia
Posilnenie demokratickej účasti, posilnenie postavenia občanov a podpora začleňovania občanov v EÚ	
<i>Účinné uplatňovanie hlasovacích práv</i>	
1. Komisia v roku 2021 aktualizuje smernice o hlasovacích právach migrujúcich občanov EÚ vo voľbách do orgánov územnej samosprávy a do Európskeho parlamentu, aby tak uľahčila poskytovanie informácií občanom a zlepšila výmenu relevantných informácií medzi členskými štátmi vrátane informácií na zamedzenie možnosti voliť viac ako jedenkrát.	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia prijala 25. novembra 2021 balík opatrení na posilnenie demokracie a ochranu integrity volieb. Balík zahŕňa dva legislatívne návrhy na prepracovanie smerníc o práve občanov EÚ voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu a v komunálnych voľbách, keď majú pobyt v inom členskom štáte, ako je ich členský štát pôvodu. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 27 – 28.)</i>
2. Komisia preskúma možnosť vytvorenia osobitného spoločného zdroja na podporu občanov EÚ pri uplatňovaní ich volebných práv. Komisia bude naďalej spolupracovať s členskými štátmi v rámci Európskej siete pre spoluprácu v oblasti volieb, aby občanom EÚ uľahčila a zlepšila možnosti uplatňovať svoje volebné práva, a to aj prostredníctvom podpory výmeny najlepších postupov a vzájomnej pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Vo svojom oznámení o ochrane integrity volieb a podpore demokratickej účasti Komisia informovala o zriadení kontaktného miesta pre volebné práva. Túto funkciu bude vykonávať kontaktné centrum Europe Direct (EDCC), ktoré bude slúžiť ako telefonická linka pomoci pre voľby vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnia v roku 2024. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 28.)</i> • Európska sieť pre spoluprácu v oblasti volieb (ECNE) pokračovala vo svojom úsilí zameranom na uľahčovanie uplatňovania práva voliť a zabezpečovanie slobodných a spravodlivých volieb. Sieť pre spoluprácu v oblasti volieb zorganizovala špecializované zasadnutia venované okrem iného elektronickému hlasovaniu,

¹ [Oznámenie s názvom Správa o občianstve EÚ za rok 2020](#) [Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Správa o občianstve za rok 2020 – Posilnenie postavenia občanov a ochrana ich práv, COM(2020) 730 final].

<p>pri zabezpečení slobodných a spravodlivých volieb.</p>	<p>širokej a inkluzívnej účasti migrujúcich občanov EÚ a prístupnosti volieb pre osoby so zdravotným postihnutím. V rámci nadväzných opatrení sa ako súčasť balíka opatrení v oblasti občianstva uverejňuje dokument s názvom <i>Compendium of e-voting and other ICT practices</i> (Prehľad postupov elektronického hlasovania a iných IKT postupov) a príručku osvedčených volebných postupov v členských štátoch zameraná na účasť občanov so zdravotným postihnutím na volebnom procese), a to dostatočne včas pred nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024. (<i>Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 6 a 32</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • V októbri 2023 Komisia zorganizovala podujatie na vysokej úrovni o voľbách, na ktorom sa zišli rôzne orgány s cieľom riešiť výzvy súvisiace s volebnými procesmi a podporiť občanov, aby sa zúčastňovali na demokratickom procese ako voliči a kandidáti. (<i>Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 33.</i>)
<p>3. Komisia bude financovať projekty zamerané na nezávislé volebné pozorovateľské misie vrátane monitorovania zo strany občanov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Program Občania, rovnosť, práva a hodnoty bol spustený v roku 2021 a bude trvať sedem rokov do roku 2027. Cieľom programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty je podporovať a rozvíjať otvorené, demokratické, rovnoprávne a inkluzívne spoločnosti, ktoré sú založené na právnom štáte. • V rámci oblasti <i>Angažovanosť a účasť občanov</i> sa v pracovnom programe programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty na roky 2023 – 2024 poskytujú finančné prostriedky určené okrem iných činností na nezávislé volebné pozorovateľské činnosti vrátane monitorovania zo strany občanov. • V rámci oblasti <i>Hodnoty Únie</i> môže Komisia podporovať aj nezávislé pozorovanie volieb tým, že bude financovať budovanie kapacít organizácií občianskej spoločnosti pôsobiacich v tejto oblasti.
<p><i>Zvýšenie účasti občanov na demokratickom procese</i></p>	
<p>4. Komisia podporí aktívnu účasť občanov na demokratickom procese a zaujme inovačné prístupy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia bola jednou z inštitúcií EÚ, ktorá podporila organizáciu Konferencie o budúcnosti Európy, a je odhodlaná na ňu nadviazať. V oznámení uverejnenom v júni 2022 sa Komisia zaviazala začleniť participatívne

<p>k ich zapojeniu do legislatívneho procesu, aby sa uistila, že právne predpisy EÚ spĺňajú svoj účel a sú v súlade s hodnotami EÚ. Komisia pôjde príkladom a prostredníctvom programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty bude financovať projekty, ktoré podporujú zapojenie, diskusiu a účasť občanov EÚ na programe Horizont Európa a na transformáciách v rámci Európskej zelenej dohody.</p>	<p>a poradné procesy do kľúčových momentov a oblastí svojej tvorby politík, pričom európske panelové diskusie občanov sa stanú „bežným prvkom nášho demokratického života“. V priebehu rokov 2022 a 2023 sa uskutočnili tri panelové diskusie občanov. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 34.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • V nadväznosti na konferenciu Komisia takisto vyvíja vylepšený portál „Vyjadrite svoj názor“ ako jednotné kontaktné miesto pre participáciu občanov online. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 34.)</i> • Komisia riadi európsku iniciatívu občanov, nástroj participatívnej demokracie, ktorý umožňuje občanom EÚ, ak je ich aspoň jeden milión, požiadať Komisiu o predloženie návrhu právneho aktu, ktorým sa vykonávajú zmluvy EÚ. Od roku 2020 je pre občanov jednoduchšie organizovať a podporovať európske iniciatívy občanov vďaka revidovanému nariadeniu o európskej iniciatíve občanov. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 38.)</i> • Súčasťou pracovných programov programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty na roky 2021 – 2022 aj 2023 – 2024 boli výzvy, ktorými sa podporuje angažovanosť a účasť európskych občanov. Pracovný program na roky 2023 – 2024 napríklad zahŕňal zameranie na diskusiu o budúcnosti Európy, na spoločenskú angažovanosť občanov a inovačné prístupy a nástroje s cieľom pomôcť občanom vyjadriť svoje názory a verejne si vymieňať názory na všetky oblasti činnosti EÚ. V rámci programu sa podporujú najmä projekty, v ktorých sa zhromažďujú názory občanov, pričom sa však zabezpečuje aj praktické prepojenie s procesom tvorby politiky, a teda sa takto občanom ukazuje, ako sa môžu zapájať. Kumulatívny rozpočet týchto výziev na roky 2021 – 2023 predstavuje viac ako 42 miliónov EUR. V roku 2024 sa uskutoční nová výzva so zameraním na angažovanosť a účasť detí. • Okrem výskumných a inovačných projektov, ktoré v súčasnosti prebiehajú v rámci programu Horizont 2020 v oblasti participatívnej a deliberatívnej demokracie, sa v rámci programu Horizont Európa
--	---

začínajú realizovať nové projekty týkajúce sa **budúcnosti občianskej účasti**. Ďalším aspektom relevantného výskumu, na ktorý sa zameriava financovanie z programu Horizont Európa, je boj proti dezinformáciám a manipulácii s informáciami a zasahovaniu zo zahraničia. *(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 35.)*

- Občianska angažovanosť je aj významnou súčasťou iniciatív, ako sú **misie EÚ**.
- **Európsky klimatický pakt** ako súčasť Európskej zelenej dohody poskytuje priestor na nepretržitú komunikáciu a občanom a organizáciám v celej Európe, aby sa navzájom učili, inšpirovali sa a urýchlili opatrenia. V rámci paktu v rokoch 2021 – 2022 boli občania vyzvaní, aby sa podelili o svoje názory na otázky klímy a životného prostredia prostredníctvom participatívnych partnerských parlamentov. 461 partnerských parlamentov – malé skupiny piatich až desiatich jednotlivcov – v 26 členských štátoch EÚ vytvorilo nápady a riešenia, o ktoré sa potom podelili s tvorcami politík EÚ a ktoré prispeli ku Konferencii o budúcnosti Európy. Občania 29. apríla 2022 predložili Komisii svoje odporúčania týkajúce sa transformácie v súvislosti so zmenou klímy. Pakt takisto ponúkal občanom príležitosť na priamu komunikáciu s tými, ktorí sú pri moci, aby sa podelili o svoje myšlienky a názory a diskutovali s nimi o zložitých otázkach – napríklad prostredníctvom dialógov medzi mladými ľuďmi a tvorcami politík, pričom sa zorganizovali dva dialógy mladých s Komisiou o udržateľnej spotrebe a udržateľnej mobilite.
- **Európsky dialóg s mládežou (EUYD) podporovaný programom Erasmus+** prispel k podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch a k rozvoju verejných politík prostredníctvom konzultácií a výmen. Ide o hlavný nástroj stratégie EÚ pre mládež, ktorá sa dostala do popredia aj v rámci Európskeho roku mládeže 2022. **Erasmus+ a Európsky zbor solidarity** naďalej posilňujú európsku identitu a aktívne občianstvo medzi mladými ľuďmi prostredníctvom príslušných

	dobrovoľníckych, vzdelávacích a odborných činností. (Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 34.)
5. Komisia bude financovať konkrétne miestne opatrenia, ktorých cieľom je podporovať začleňovanie občanov EÚ do spoločnosti EÚ prostredníctvom programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty.	<ul style="list-style-type: none"> • V rámci oblasti <i>Angažovanosť a účasť občanov</i> programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty zahŕňa „sieť miest“ financovanie činností na podporu informovanosti a budovanie vedomostí o právach vyplývajúcich z občianstva EÚ a o súvisiacich spoločných európskych hodnotách a spoločných demokratických normách, na zabezpečenie poskytovania informácií migrujúcim občanom EÚ vrátane občanov EÚ v neistej situácii a občanov EÚ s prísťahovaleckým pôvodom a ich rodinných príslušníkov, ako aj na podporu začleňovania a demokratickej účasti migrujúcich občanov EÚ a nedostatočne zastúpených skupín. • V rokoch 2021 až 2023 boli vyhlásené dve rôzne výzvy na predkladanie návrhov týkajúcich sa partnerstiev miest a sietí miest. Kumulatívny rozpočet týchto výziev na roky 2021 – 2023 predstavoval 26 miliónov EUR. • Rozsah opatrení vykonávaných rámcovými partnermi programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty, ktorí pôsobia v oblasti angažovanosti občanov, zahŕňa opatrenia na podporu začleňovania migrujúcich občanov EÚ.
6. Komisia zvýši informovanosť v rámci celej EÚ o význame účasti na kultúre pre spoločnosť a demokraciu prostredníctvom cielených opatrení vrátane financovania.	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia v júni 2023 zverejnila správu s názvom <i>Culture and Democracy: the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion</i> (Kultúra a demokracia: dôkazy. Ako účasť občanov na kultúrnych činnostiach posilňuje občiansku angažovanosť, demokraciu a sociálnu súdržnosť). V správe sa na základe medzinárodných dôkazov preukazuje, že účasť občanov na kultúrnych činnostiach má jasný a pozitívny vplyv na občiansku angažovanosť, demokratické postoje a sociálnu súdržnosť. V správe sa potvrdzuje, že v prípade občanov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na inkluzívnych a zmysluplných kultúrnych činnostiach, je vyššia pravdepodobnosť, že budú voliť, dobrovoľne sa zapájať do komunitných činností, projektov a organizácií. V správe sa predstavujú mnohé spôsoby, akými účasť

	<p>občanov na kultúrnych činnostiach a v sociálnom prostredí, ktoré ich podporuje, pomáha jednotlivcom a komunitám zapájať sa do občianskeho a demokratického života. Skúmajú sa v nej medzinárodné dôkazy na túto tému, vyzdvihujú sa hlavné politické lekcie a vyzdvihujú sa príklady úspešných opatrení z viacerých členských štátov EÚ aj tretích krajín. Dôkazy jednoznačne potvrdzujú, že investovanie do účasti občanov na inkluzívnych kultúrnych činnostiach je dôležité pre každé úsilie o podporu občianskej angažovanosti, demokratickej životaschopnosti a sociálnej súdržnosti v EÚ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracovný program Rady pre kultúru na roky 2023 – 2026 (prijatý na konci novembra 2022) v rámci prioritnej témy Kultúra pre ľudí: podpora účasti na kultúrnom živote a úlohy kultúry v spoločnosti zahŕňa opatrenie s názvom Kultúra a podpora demokracie: smerom ku kultúrnemu občianstvu v Európe. V tejto súvislosti sa očakáva partnerské učenie a prípadná konferencia spájajúca tvorcov politík a príslušné zainteresované strany v sektoroch kultúry a vzdelávania.
--	---

Uľahčenie výkonu voľného pohybu a zjednodušenie každodenného života

Zlepšenie právnej istoty pri uplatňovaní práva na voľný pohyb

<p>7. Komisia v roku 2022 zlepši právnu istotu pre všetkých občanov EÚ, ktorí si uplatňujú svoje práva na voľný pohyb, a vnútroštátne orgány, a to prostredníctvom aktualizácie usmernení EÚ o voľnom pohybe z roku 2009. V aktualizovaných usmerneniach sa zohľadní rôznorodosť rodín (dúhové rodiny), uplatňovanie osobitných opatrení, napríklad tých, ktoré sa zaviedli</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V snahe zlepšiť právnu istotu a v praxi uľahčiť uplatňovanie súčasného <i>acquis</i> v oblasti voľného pohybu v celej EÚ Komisia prijíma ako súčasť balíka opatrení v oblasti občianstva revíziu oznámenia z roku 2009 o usmernení na lepšiu transpozíciu a uplatňovanie smernice 2004/38/ES. V aktualizovanom usmernení sa poskytuje právny výklad, praktické usmernenia a príklady týkajúce sa hlavných otázok. Jeho cieľom je zaručiť účinnejšie a jednotné uplatňovanie právnych predpisov o voľnom pohybe v celej EÚ. Zahŕňa príslušnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie vynesenu od roku 2009 a poskytuje objasnenie konkrétnych otázok, ktorým čelia občania a vnútroštátne správne orgány. Zohľadňuje sa v ňom rozmanitosť rodín (vrátane
---	--

<p>z hľadiska verejného zdravia, ako aj príslušné rozsudky Súdneho dvora.</p>	<p>dúhových rodín). <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 5 a s. 20 – 21.)</i></p>
<p>8. Komisia bude v súlade s dohodou o vystúpení naďalej podporovať ochranu práv občanov EÚ, ktorí mali bydlisko v Spojenom kráľovstve pred koncom prechodného obdobia, keďže si uplatnili svoje právo na voľný pohyb v čase, keď Spojené kráľovstvo bolo ešte členom EÚ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia pokračovala vo svojom úsilí zameranom na časť dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva týkajúcu sa práv občanov. To zahŕňa zabezpečenie toho, aby sa práva oprávnených osôb a ich rodinných príslušníkov podľa dohody o vystúpení dodržiavali v iných oblastiach politiky, najmä pokiaľ ide o cestovanie do schengenského priestoru a v rámci neho. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 21.)</i> • Komisia pravidelne vyjadruje obavy týkajúce sa vykonávania časti dohody o vystúpení týkajúcej sa práv občanov zo strany Spojeného kráľovstva. Okrem toho je Komisia znepokojená integritou digitálneho statusu Spojeného kráľovstva. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 21 – 22.)</i>
<p><i>Zjednodušenie cezhraničnej práce a cestovania</i></p>	
<p>9. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na podpore začleňovania riešení v oblasti cezhraničnej elektronickej verejnej správy a elektronického podnikania do novovydaných preukazov totožnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Európsky parlament a Rada dosiahli 8. novembra 2023 politickú dohodu o nariadení, ktorým sa stanovuje rámec pre európsku digitálnu identitu. Európske peňaženky digitálnej identity sa sprístupnia všetkým občanom EÚ, osobám s pobytom v EÚ a podnikom EÚ, čo im umožní bezproblémovú cezhraničnú identifikáciu online a offline na účely verejných a súkromných služieb. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 23.)</i>
<p>10. Komisia v roku 2021 spustí iniciatívu zameranú na práva daňovníkov v EÚ a zjednodušenie daňových povinností pre občanov EÚ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia rokuje s členskými štátmi o mnohých otázkach, ktoré sa týkajú práv daňovníkov, ako aj povinností daňovníkov. Rozsah diskusie sa rozšíril tak, aby zahŕňal vývoj vyvolaný pandemiou a zvýšené využívanie riešení v oblasti informačných technológií.
<p>11. Komisia spustí iniciatívu na podporu ďalšieho rozvoja multimodálnych plánovačov ciest, ako aj digitálnych služieb, ktoré uľahčujú rezerváciu a platbu za rôzne ponuky v oblasti mobility.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dňa 29. novembra 2023 bola prijatá revízia delegovaného nariadenia o informačných službách o multimodálnom cestovaní. Na základe revízie, ktorou sa rozširuje povinnosť sprístupňovať dynamické údaje (v reálnom čase) prostredníctvom národných prístupových bodov, budú informačné služby o multimodálnom cestovaní schopné lepšie poskytovať cestujúcemu presné informácie v reálnom čase na účely plánovania cesty a cestovania. Na základe revízie by

	<p>vďaka harmonizovaným požiadavkám poskytovatelia služieb mohli napríklad ponúkať cestujúcim vo väčšom rozsahu a v reálnom čase informácie o meškani alebo zrušení ich letu, trajektu alebo dopravy na požiadanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisia zároveň stále pracuje na možnostiach, ktoré sú potrebné na ďalšiu podporu distribúcie cestovných lístkov v rámci jednotlivých druhov dopravy, pričom uľahčuje rozvoj multimodálnych digitálnych služieb mobility (B2B a B2C), čím sa uľahčuje multimodalita.
Podpora a ochrana občianstva EÚ	
<i>Ochrana občianstva EÚ</i>	
<p>12. Komisia bude naďalej monitorovať riziká, ktoré systémy pre investorov prinášajú pre občianstvo EÚ, a to aj v súvislosti s prebiehajúcimi postupmi v prípade nesplnenia povinnosti, a v prípade potreby zasiahne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia sa domnieva, že udelenie občianstva EÚ výmenou za vopred určené platby alebo investície bez akejkol'vek skutočnej väzby na dotknutý členský nie je zlučiteľné so zásadou lojálnej spolupráce a s koncepciou občianstva EÚ. • Komisia v roku 2020 začala postup v prípade nesplnenia povinnosti proti dvom členským štátom, pokiaľ ide o ich systémy udeľovania občianstva investorom. Odvtedy jeden členský štát svoj systém pozastavil. Keďže druhý členský štát uspokojivo nevyriešil obavy Komisie, Komisia sa v súvislosti s týmto členským štátom rozhodla obrátiť na Súdny dvor Európskej únie. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 9.)</i>
<i>Podpora občianstva EÚ a hodnôt EÚ</i>	
<p>13. Komisia navrhne nové opatrenia v oblasti rovnosti a boja proti diskriminácii, ako sa uvádza v strategických dokumentoch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia dosiahla niekoľko kľúčových cieľov svojej stratégie pre rodovú rovnosť. Európska komisia v marci 2022 prijala návrh smernice o boji proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu. Okrem toho v rokoch 2022 a 2023 Komisia prispela k dohode medzi Európskym parlamentom a Radou o smernici o rodovej vyváženosti vo vrcholových orgánoch spoločností a o smernici o transparentnosti odmeňovania, ako aj k finalizácii pristúpenia EÚ k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 12 – 13.)</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia pokračovala vo vykonávaní svojho ambiciózneho akčného plánu EÚ proti rasizmu na roky 2020 – 2025. Zahŕňalo to okrem iného vymenovanie prvého koordinátora boja proti rasizmu a úsilie zamerané na pomoc členským štátom pri vypracúvaní národných akčných plánov proti rasizmu a rasovej diskriminácii. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 13 – 14.)</i> • Vo svojom úsilí v oblasti boja proti nenávisťným prejavom a trestným činom z nenávisťi Komisia zabezpečuje účinnú transpozíciu rámcového rozhodnutia o boji proti rasizmu a xenofóbii. Komisia prijala oznámenie s cieľom rozšíriť zoznam „trestných činov EÚ“ stanovený v Zmluve o fungovaní Európskej únie o nenávisťné prejavy a trestné činy z nenávisťi. Komisia rokuje aj o revízii kódexu správania týkajúceho sa nezákonných nenávisťných prejavov na internete z roku 2016. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 14.)</i> • Komisia pokračovala aj vo vykonávaní strategického rámca EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov na roky 2020 – 2030, ktorý je jedným z prvých výsledkov akčného plánu EÚ proti rasizmu. Okrem iného to zahŕňalo oznámenie, v ktorom sa posudzujú národné strategické rámce členských štátov pre Rómov. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 14.)</i> • Dosiahol sa pokrok vo vykonávaní úplne prvej stratégie EÚ pre boj proti antisemitizmu a podporu židovského života na roky 2021 ~ – 2030, a to aj na základe záverov Rady o boji proti rasizmu a antisemitizmu prijatých v marci 2022, v ktorých sa členské štáty vyzvali, aby do konca roka 2022 vypracovali národné stratégie boja proti antisemitizmu <i>(ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 15).</i> • Komisia v roku 2023 takisto vymenovala nového koordinátora pre boj proti nenávisťi voči moslimom. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 15.)</i> • Komisia okrem toho pokračovala v dosahovaní pokroku vo vykonávaní stratégie v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím. Jej práca zahŕňala spustenie platformy pre oblasť zdravotného postihnutia, balík
--	---

	<p>opatrení v oblasti zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím a prijatie návrhu smernice, ktorou sa ustanovuje európsky preukaz osoby so zdravotným postihnutím a európsky parkovací preukaz pre osoby so zdravotným postihnutím, Prepracované znenie nariadenia o právach cestujúcich v železničnej doprave a iniciatíva „Lepšia ochrana cestujúcich a ich práv“ takisto obsahujú zlepšené práva osôb so zdravotným postihnutím a so zníženou pohyblivosťou. V rámci balíka opatrení v oblasti občianstva Komisia predkladá aj Príručku osvedčených volebných postupov zameranú na účasť občanov so zdravotným postihnutím na volebnom procese. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 15 – 16.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisia pokračovala vo vykonávaní stratégie EÚ v oblasti práv dieťaťa a zriadila platformu EÚ pre participáciu detí. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 16 – 17.)</i> • Komisia takisto dosiahla ďalší pokrok vo vykonávaní svojej úplne prvej stratégie pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025. Jej úsilie zahŕňalo prijatie usmernení s cieľom podporiť členské štáty pri prijímaní konkrétnych opatrení na posilnenie ochrany práv LGBTIQ osôb. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 17.)</i> • Komisia v decembri 2020 prijala stratégiu posilnenia uplatňovania Charty základných práv v EÚ. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 17 – 18.)</i> • V decembri 2022 Komisia predstavila legislatívne návrhy s cieľom posilniť úlohu subjektov pre rovnaké zaobchádzanie. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 18.)</i> • Komisia oslávila Európsky mesiac rozmanitosti a zorganizovala úplne prvý ročník ocenenia Európske hlavné mestá začlenená a rozmanitosti. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 18.)</i>
<p>14. Komisia bude u mladých Európanov podporovať pocit európskej identity, a to prostredníctvom programov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V záujme podpory vzdelávania k občianstvu EÚ od raného štádia sa akcie Jean Monnet v novom období financovania programu Erasmus+ rozšírili na „iné úrovne vzdelávania a odbornej prípravy“. Európska komisia

<p>ERASMUS+ a Európsky zbor solidarity, ako aj akcií Jean Monnet.</p>	<p>spustila aj súbor nástrojov pre stredné školy „Demokracia EÚ v praxi – vyjadrite svoj názor s európskou iniciatívou občanov“. Ako už bolo uvedené, Erasmus+ a Európsky zbor solidarity naďalej posilňujú európsku identitu a aktívne občianstvo medzi mladými ľuďmi prostredníctvom príslušných dobrovoľníckych, vzdelávacích a odborných činností. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 8.)</i></p>
<p>15. Komisia bude naďalej monitorovať vplyv reštriktívnych opatrení, predovšetkým tých, ktoré sa zaviedli počas krízy, na práva vyplývajúce z občianstva EÚ, slobodné a spravodlivé voľby a spravodlivú demokratickú diskusiu, až kým sa tieto opatrenia nezrušia, a bude naďalej zabezpečovať výmenu najlepších postupov týkajúcich sa týchto problémov medzi členskými štátmi v rámci Európskej siete pre spoluprácu v oblasti volieb.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia neustále zdôrazňuje, že všetky reštriktívne opatrenia musia byť v súlade s právom EÚ a so základnými právami. Konkrétne núdzové opatrenia musia byť časovo obmedzené a byť v súlade so zásadami zákonnosti, primeranosti a nediskriminácie. Rovnako dôležitá je schopnosť zachovať systém brzd a protiváh, najmä prostredníctvom priebežnej kontroly národnými parlamentmi a súdmi, ako aj nezávislými orgánmi. • Ako sa uvádza v následných správach o právnom štáte, Komisia pozorne monitorovala všetky núdzové režimy prijaté členskými štátmi a zhodnotila postupné rušenie takýchto režimov a súvisiacich obmedzení v celej EÚ. • Pokiaľ ide o výkon práva na voľný pohyb a pobyt v rámci EÚ, Komisia zdôraznila, že akékoľvek opatrenia obmedzujúce toto právo na účely ochrany verejného zdravia musia byť v súlade so zásadami práva EÚ, ako je proporционаlita a nediskriminácia. Komisia neúnavne pracovala na posilnení spolupráce medzi členskými štátmi a ich vzájomnej koordinácie v tejto otázke. Komisia konkrétne zriadila digitálny COVID preukaz EÚ ako spoľahlivý a dôveryhodný spôsob predloženia dôkazu o očkovaní proti ochoreniu COVID-19, prekonaní tohto ochorenia alebo vykonaní testu, vďaka čomu sa predišlo roztrieštenému a pravdepodobne nezlučiteľnému systému vnútroštátnych potvrdení. Digitálny COVID preukaz EÚ spolu s rôznymi odporúčaniami Rady o koordinovanom prístupe k obmedzeniu voľného pohybu uľahčil voľný pohyb v rámci EÚ v čase, keď sa cestovné obmedzenia stále považovali za potrebné, a zároveň prispel ku koordinovanému rušeniu týchto obmedzení ihneď, ako to bolo možné. <i>(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 23 – 25.)</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Pokiaľ ide o otázku slobodných a spravodlivých volieb a spravodlivej demokratickej diskusie, členské štáty si vymieňali najlepšie postupy na rôznych špecializovaných zasadnutiach Európskej siete pre spoluprácu v oblasti volieb. Zahŕňalo to aj účasť Benátskej komisie a Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva s cieľom predstaviť vysoké volebné normy počas pandémie.
Ochrana občanov EÚ v Európe a zahraničí, a to aj v čase krízy/núdze	
<i>Solidarita v akcii zameraná na občanov v EÚ</i>	
<p>16. Komisia spolu s členskými štátmi vykoná stratégiu EÚ týkajúcu sa vakcín proti ochoreniu COVID-19 a všetkým občanom poskytne rýchly, spravodlivý a cenovo dostupný prístup k týmto vakcínam. Komisia bude pokračovať v budovaní silnej európskej zdravotnej únie, v ktorej sa budú členské štáty spoločne pripravovať na zdravotnícke krízy a budú na ne spoločne reagovať, v ktorej budú prístupné, cenovo dostupné a inovatívne zdravotnícke potreby a v ktorej budú krajiny spolupracovať na zlepšení prevencie, liečby a následnej starostlivosti pri ochoreniach, ako je rakovina.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégia EÚ pre vakcíny proti ochoreniu COVID-19 sa naďalej ukazovala ako úspešná. Od začiatku pandémie do októbra 2023 bolo Európanom podaných celkovo vyše 981 miliónov dávok vakcín. • Poskytnutím vakcín proti ochoreniu COVID-19 EÚ prispela k medzinárodnej solidarite. Do konca roka 2023 Tím Európa poskytol vyše 530 miliónov dávok vakcín, z toho vyše 444 miliónov v rámci nástroja COVAX a 86 miliónov bilaterálne. • Spolu s členskými štátmi buduje EÚ silnú európsku zdravotnú úniu, ktorej cieľom je lepšie chrániť zdravie občanov EÚ, predchádzať budúcim pandemiám a pripraviť sa na ne, ako aj celkovo zlepšiť európske systémy zdravotníctva. Nové nariadenie o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktoré bolo prijaté v roku 2022, poskytne EÚ komplexný právny rámec na riadenie koordinovanej činnosti zameranej na pripravenosť, dohľad, posudzovanie rizika, ako aj včasné varovanie a opatrenia reakcie. • Európsky priestor pre údaje týkajúce sa zdravia je hlavným pilierom silnej európskej zdravotnej únie. Podnecuje jednotlivcov k tomu, aby prevzali kontrolu nad svojimi zdravotnými údajmi, podporuje používanie zdravotných údajov na lepšie poskytovanie zdravotnej starostlivosti, zlepšenie výskumu, inovácií a tvorby politiky a na to, aby EÚ mohla v plnej miere využívať potenciál, ktorý ponúka bezpečná a zabezpečená výmena, využívanie a opätovné používanie údajov týkajúcich sa zdravia. • V roku 2022 Európska únia rozšírila mandát existujúcej zdravotnej agentúry. Európska agentúra pre lieky teraz

	<p>môže monitorovať sektor zdravotníctva a prijímať opatrenia, ktorými sa má zabrániť nedostatku liekov a umožniť rýchlejšie schvaľovanie liekov v záujme ukončenia krízy v oblasti verejného zdravotníctva. Aj Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb dostalo viac právomocí na podporu EÚ a jej členských štátov pri prevencii a kontrole hrozieb, ktoré predstavujú prenosné ochorenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Európsky plán na boj proti rakovine prijatý v roku 2021 predstavuje obnovený záväzok EÚ v oblasti prevencie rakoviny a zabezpečuje rovnaký prístup k diagnostike a liečbe onkologických ochorení.
<p>17. Komisia zvýši podporu pre mladých občanov EÚ vrátane tých, ktorí patria medzi znevýhodnené skupiny, aby im prostredníctvom posilnenia schémy záruky pre mladých ľudí pomohla získať prístup k vzdelaniu, odbornej príprave a napokon na trh práce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V reakcii na recesiю vyvolanú pandémiou COVID-19 Komisia v roku 2020 predstavila balík opatrení s názvom Podpora zamestnanosti mladých ľudí: most k pracovným miestam pre ďalšiu generáciu. • Ústredným prvom balíka Podpora zamestnanosti mladých ľudí, ktorý je referenčným politickým rámcom EÚ na boj proti nezamestnanosti a nečinnosti mladých ľudí, bola Posilnená záruka pre mladých ľudí. Vychádzala zo skúseností a poznatkov získaných počas siedmich rokov vykonávania záruky pre mladých ľudí z roku 2013 a zahŕňala ambiciózny hlavný záväzok. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia vo veku do 30 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže, a to do štyroch mesiacov po strate zamestnania alebo ukončení formálneho vzdelávania. • V posilnenom odporúčaní sa venuje osobitná pozornosť oslošovaniu a podporovaniu najzraniteľnejších mladých ľudí. Patria k nim osoby NEET (ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy), ale aj mladí ľudia s nízkou kvalifikáciou a mladí ľudia žijúci vo vidieckych alebo znevýhodnených mestských oblastiach, pričom sa venuje pozornosť rodovým aspektom a rozmanitosti mladých ľudí, ktorým sa poskytuje cielená a individualizovaná podpora so zreteľom na ich rozmanitosť.

Solidarita v akcii zameraná na občanov mimo EÚ

18. Komisia v roku 2021 preskúma pravidlá EÚ týkajúce sa konzulárnej ochrany v snahe zlepšiť pripravenosť EÚ a členských štátov a ich schopnosť chrániť a podporovať občanov Európskej únie v časoch krízy.

- V rámci balíka opatrení v oblasti občianstva Komisia prijíma návrh na **zmenu smernice o konzulárnej ochrane** s cieľom posilniť právo občanov EÚ na konzulárnu ochranu, najmä v krízových situáciách. *(Ďalšie informácie sú k dispozícii v správe na s. 5 a 36).*

PRÍLOHA II

1. ÚVOD

V tejto prílohe sa uvádza prehľad príslušných rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) o nediskriminácii a občianstve EÚ za obdobie od 30. júna 2020 do 25. augusta 2023². Tento prehľad obsahuje konkrétne zhrnutia:

- troch vecí týkajúcich sa nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti (článok 18 ZFEÚ),
- piatich vecí týkajúcich sa boja proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženstve alebo viere, zdravotnom postihnutí, veku alebo sexuálnej orientácii (článok 19 ZFEÚ),
- siedmich vecí týkajúcich sa občianstva EÚ (článok 20 ods. 1 ZFEÚ),
- 18³ vecí týkajúcich sa práva na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov (článok 20 ods. 2 a článok 21 ZFEÚ) a jeho vykonávanie prostredníctvom smernice o voľnom pohybe⁴,
- dvoch vecí týkajúcich sa európskej iniciatívy občanov (článok 24 ZFEÚ, článok 11 ods. 4 ZEÚ).

2. NEDISKRIMINÁCIA NA ZÁKLADE ŠTÁTNEJ PRÍSLUŠNOSTI (ČLÁNOK 18 ZFEÚ)

Počas obdobia, na ktoré sa táto správa vzťahuje, Súdny dvor vydal tri kľúčové rozsudky týkajúce nediskriminácie občanov EÚ na základe štátnej príslušnosti. Tieto rozhodnutia sa týkali zaobchádzania s migrujúcimi občanmi EÚ vo veciach týkajúcich sa vydania, ako aj požiadaviek na pobyt, ktoré môže členský štát prijať, aby jeho súdy mali právomoc v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ako aj toho, či sa tieto požiadavky môžu líšiť od požiadaviek uplatniteľných na jeho štátnych príslušníkov.

---

² V článku 25 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, že „Komisia podá každé tri roky Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní ustanovení tejto časti zmluvy. Táto správa bude brať do úvahy rozvoj Únie.“ Súdny dvor prostredníctvom výkladu rôznych článkov v časti 2 ZFEÚ objasňuje a špecifikuje práva vyplývajúce z občianstva EÚ. Komisia zohráva v relevantných konaniach aktívnu úlohu, najmä v postupoch v prípade nesplnenia povinnosti proti členským štátom za údajné porušenia príslušných článkov, alebo tým, že vystupuje ako vedľajší účastník konania v prejudiciálnom konaní. Prehľad vecí v tejto prílohe nie je úplným zoznamom všetkých vecí spojených s občianstvom EÚ, ale zameriava sa na veci, ktoré sa považujú za najrelevantnejšie.

³ Tento počet zahŕňa veci týkajúce sa práva na pobyt odvodeného od občianstva EÚ na základe článku 20 ZFEÚ.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77 – 123).

2.1. Nediskriminácia na základe štátnej príslušnosti a vydávanie migrujúcich občanov EÚ

Pokiaľ ide o nediskrimináciu na základe štátnej príslušnosti a vydávanie občanov EÚ s pobytom v inom členskom štáte, ako je členský štát ich štátnej príslušnosti, do tretej krajiny, môžeme uviesť veci *Generalstaatsanwaltschaft München/S.M*⁵ a *Generalstaatsanwaltschaft Berlin/BY*⁶. V každej veci bola predmetnou otázkou interakcia medzi vnútroštátnymi pravidlami, ktoré bránia vydaniu štátnych príslušníkov hostiteľského členského štátu, a zásadou nediskriminácie EÚ, pokiaľ ide o občanov EÚ, na základe štátnej príslušnosti.

Vec *Generalstaatsanwaltschaft München/S.M* sa týka vydania občana EÚ na účely výkonu trestu odňatia slobody. V rámci prejudiciálnej otázky Súdny dvor objasnil, že skutočnosť, že občan EÚ má aj štátnu príslušnosť tretieho štátu, ktorý žiadosť o vydanie podal, nemôže tomuto občanovi EÚ zabrániť, aby uplatnil svoje práva a slobody zaručené článkami 18 a 21 ZFEÚ⁷. Súdny dvor sa potom odvolal na svoju predchádzajúcu judikatúru⁸ a potvrdil, že ak sa normami členského štátu týkajúcimi sa vydania zavádza rozdielne zaobchádzanie medzi jeho štátnymi príslušníkmi a štátnymi príslušníkmi iných členských štátov, ktorí majú na jeho území trvalý pobyt, tým, že zakazuje len vydanie svojich vlastných štátnych príslušníkov, má tento členský štát povinnosť zistiť existenciu alternatívy k vydaniu, ktorá menej zasahuje do výkonu slobôd pohybu a pobytu občana EÚ, ktorý má trvalý pobyt v uvedenom členskom štáte⁹. V predmetnej veci by sa v súlade s vnútroštátnym právom dožiadaného členského štátu mohol výkon trestu v prípade dotknutej osoby realizovať na jeho území, ak by s tým tretia krajina, ktorá podala žiadosť o vydanie, súhlasila.

Ak teda uplatnenie takejto alternatívy k vydaniu spočíva v tom, že sa v prípade občanov EÚ môže výkon trestu realizovať v uvedenom členskom štáte za rovnakých podmienok ako v prípade jeho štátnych príslušníkov, ale toto uplatnenie je podmienené získaním súhlasu dožadujúcej tretej krajiny, dožiadaný členský štát by sa mal aktívne pokúšať získať súhlas tejto tretej krajiny a použiť všetky mechanizmy spolupráce a pomoci v trestných veciach, ktoré má k dispozícii¹⁰. Ak tretia krajina, ktorá podala žiadosť o vydanie, súhlasí s výkonom trestu odňatia slobody na území dožiadaného členského štátu, tento členský štát môže umožniť občanom EÚ, ktorí majú na jeho území trvalý pobyt, výkon trestu na tomto území, a tak zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie, aké vyhradzuje svojim vlastným štátnym príslušníkom. Ak sa takýto súhlas nezíska, vydanie tejto

⁵ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. decembra 2022, *Generalstaatsanwaltschaft München/S.M.*, [C-237/21](#), EU:C:2022:1017.

⁶ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 17. decembra 2020, *BY*, [C-398/19](#), EU:C:2020:1032.

⁷ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. decembra 2022, *Generalstaatsanwaltschaft München/S.M.*, [C-237/21](#), EU:C:2022:1017, bod 31.

⁸ Pozri: rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 13. novembra 2018, *Raugeivicius*, [C-247/17](#), EU:C:2018:898.

⁹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. decembra 2022, *Generalstaatsanwaltschaft München/S.M.*, [C-237/21](#), EU:C:2022:1017, bod 31.

¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. decembra 2022, *Generalstaatsanwaltschaft München/S.M.*, [C-237/21](#), EU:C:2022:1017, body 35 – 42.

osoby by predstavovalo odôvodnené obmedzenie práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa, pokiaľ samotné vydanie neporušuje povinnosti podľa Charty základných práv Európskej únie.¹¹

Vo veci *Generalstaatsanwaltschaft Berlin/BY*¹² ukrajinské orgány podali žiadosť o vydanie štátneho príslušníka s dvojitým ukrajinským a rumunským občianstvom žijúceho v Nemecku na účely trestného stíhania. Dotknutý občan sa presťahoval z Ukrajiny do Nemecka v čase, keď nemal občianstvo EÚ. V nadväznosti na rozsudok vo veci *Petruhhin*¹³ Súdny dvor objasnil povinnosti členských štátov pri výmene informácií v rámci žiadosti o vydanie. Súdny dvor takisto konštatoval, že na situáciu občana EÚ, ktorý získal štátnu príslušnosť členského štátu, a preto aj občianstvo EÚ, sa po tom, ako sa presťahoval do druhého členského štátu, uplatňujú články 18 a 21 ZFEÚ.¹⁴

Súdny dvor konkrétne potvrdil, že treba uprednostniť informovanie členského štátu, ktorého je páchatel štátnym príslušníkom, o žiadosti o vydanie s cieľom umožniť, aby orgány tohto členského štátu vydali európsky zatykač na účely trestného stíhania.¹⁵ Ani dožiadaný členský štát, ani členský štát, ktorého je občan, o ktorého vydanie sa žiada, štátnym príslušníkom, nemajú povinnosť požiadať dožadujúcu tretiu krajinu o odovzdanie kópie trestného spisu, aby členský štát, ktorého je táto osoba štátnym príslušníkom, mohol posúdiť možnosť sám viesť trestné stíhanie proti tejto osobe. Okrem toho hostiteľský členský štát nie je povinný odmietnuť vydanie a sám viesť trestné stíhanie, aj ak mu to umožňuje jeho vnútroštátne právo.¹⁶

Súvisiaca vec *WS/Bundesrepublik Deutschland* sa rozoberá v oddiele 5.5.

2.2. Nediskriminácia na základe štátnej príslušnosti a pravidiel o súdnej právomoci

Pokiaľ ide o nediskrimináciu na základe štátnej príslušnosti a otázku súdnej právomoci, Súdny dvor vydal rozsudok vo veci *OE/VY*¹⁷. Vec sa týkala páru, ktorý sa zosobášil v Írsku, kde mali obaja obvyklý pobyt. Po rozchode sa jeden z manželov presťahoval do Rakúska, kde bola podaná žiadosť o rozvod. Predmetná otázka sa týkala toho, či v rámci manželských vecí a rodičovských práv a povinností sú vnútroštátne požiadavky na minimálnu dobu pobytu na účely výkonu

---

¹¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 2. apríla 2020, I.N./Ruska Federacija, [C-897/19 PPU](#), EU:C:2020:262.

¹² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin/BY, C-389/19, EU:C:2020:1032, bod 28.

¹³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. septembra 2016, Aleksei Petruhhin, [C-182/15](#), EU:C:2016:630.

¹⁴ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin/BY, [C-389/19](#), EU:C:2020:1032, bod 31.

¹⁵ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin/BY, [C-398/19](#), EU:C:2020:1032, body 43 – 47.

¹⁶ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin/BY, C-398/19, EU:C:2020:1032, bod 67.

¹⁷ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 10. februára 2022, OE/VY, [C-522/20](#), EU:C:2022:87.

právomoci súdov určitého členského štátu (v tomto prípade Rakúska) diskriminačné. Súdny dvor bol vyzvaný, aby poskytol objasnenie vzhľadom na nariadenie č. 2201/2003¹⁸ (ďalej len „nariadenie Brusel IIa“), ako aj na vnútroštátne pravidlá týkajúce sa minimálnej doby pobytu šesť mesiacov na účely uplatňovania pravidiel o súdnej právomoci. Súdny dvor v tejto súvislosti rozhodol, že článok 18 sa má vykladať v tom zmysle, že požiadavka minimálnej doby pobytu na účely priznania právomoci súdom hostiteľského členského štátu by sa nemala považovať za prípad diskriminácie na základe štátnej príslušnosti.¹⁹ Súdny dvor dospel k záveru, že rozdielnosť pravidiel súdnej právomoci v prípadoch štátnych príslušníkov daného členského štátu a prípadoch osôb, ktoré nie sú jeho štátnymi príslušníkmi a musia sa v tejto krajine zdržiavať určitú minimálnu dobu, je odôvodnená potrebou vytvoriť skutočnú spájajúcu väzbu s členským štátom, ktorého súdy vykonávajú právomoc rozhodovať o zrušení dotknutých manželských zväzkov.²⁰ Podľa Súdneho dvora osoba, ktorá je štátnym príslušníkom členského štátu, neudržiava len inštitucionálne a právne väzby s týmto členským štátom, ale aj „vo všeobecnosti“ kultúrne, jazykové, sociálne, rodinné alebo majetkové väzby“.²¹

3. NEDISKRIMINÁCIA NA ZÁKLADE POHLAVIA, RASOVÉHO ALEBO ETNICKÉHO PÔVODU, NÁBOŽENSTVA ALEBO VIERY, ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, VEKU ALEBO SEXUÁLNEJ ORIENTÁCIE (ČLÁNOK 19 ZFEÚ)

Počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje táto správa, Súdny dvor vydal štyri kľúčové rozsudky týkajúce sa nediskriminácie občanov EÚ z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

3.1. Nediskriminácia z dôvodu náboženstva alebo viery

Pokiaľ ide o slobodu náboženského vyznania, Súdny dvor konštatoval, že vnútorné pravidlo, ktoré zakazuje viditeľné nosenie náboženských, filozofických alebo duchovných symbolov, nepredstavuje priamu diskrimináciu, ak sa uplatňuje na všetkých pracovníkov všeobecným a nediferencovaným spôsobom. Toto bolo potvrdené v rozsudku vo veci *L.F./S.C.R.L.*²², v ktorom Súdny dvor rozhodol, že náboženstvo a viera sa musia považovať za jediný dôvod diskriminácie vzťahujúci sa tak na náboženské presvedčenie, ako aj na filozofické alebo duchovné presvedčenie, v opačnom prípade by sa oslabil všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani stanovený v práve EÚ²³. V rozsudku Súdneho dvora sa výslovne uvádza, že článok 1

¹⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1).

¹⁹ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 10. februára 2022, OE/VY, [C-522/20](#), EU:C:2022:87, body 19 – 21.

²⁰ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 10. februára 2022, OE/VY, [C-522/20](#), EU:C:2022:87, body 38 – 44.

²¹ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 10. februára 2022, OE/VY, [C-522/20](#), EU:C:2022:87, bod 31.

²² Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 13. októbra 2022, L.F./S.C.R.L., [C-344/20](#), EU:C:2022:774, bod 33. Pozri aj rozsudok zo 14. marca 2017, G4S Secure Solutions, [C-157/15](#), EU:C:2017:203, body 30 a 32.

²³ [Pozri tlačovú správu.](#)

rámцovej smernice o rovnosti²⁴ odkazuje spoločne na „náboženstvo“ a „vieru“ podobne ako znenie rôznych ustanovení primárneho práva EÚ, konkrétne článku 19 ZFEÚ, podľa ktorého normotvorca EÚ môže prijať opatrenia potrebné na boj proti diskriminácii založenej najmä na „náboženskom vyznaní alebo viere“²⁵.

Podobný rozsudok v spojených veciach *WABE eV a MH Müller Handels GmbH/MJ*²⁶ sa zaoberal dvomi zamestnankyňami spoločností spravovaných podľa nemeckého práva, ktoré nosili na svojich pracoviskách moslimskú šatku. V oboch prípadoch dostali zamestnankyne pokyny a upozornenia, aby nenesli žiadne výrazné symboly politického, filozofického alebo náboženského vyznania, a bolo im povedané, aby svoje šatky nenesli. Súdny dvor uviedol, že zákaz nosenia akejkoľvek viditeľnej formy vyjadrenia politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku možno odôvodniť potrebou zamestnávateľa prezentovať sa neutrálne voči zákazníkom alebo predchádzať sociálnym rozporom. Súdny dvor však dodal, že táto povinnosť nemôže viesť k osobitnému znevýhodneniu osôb, ktoré sú príslušníkmi určitého náboženstva alebo viery²⁷. Odôvodnenie takéhoto zákazu musí v každom prípade zodpovedať skutočnej potrebe zamestnávateľa, pričom vnútroštátne súdy môžu pri zvažovaní dotknutých práv a záujmov zohľadniť kontext vlastný ich členskému štátu.²⁸

3.2. Nediskriminácia na základe veku

Vo veci *A/HK Danmark a HK/Privat*²⁹ sa konštatovalo, že veková hranica pre pozíciu predsedu danej organizácie stanovená v stanovách organizácie predstavovala diskrimináciu na základe veku³⁰. Konkrétne osoba narodená v roku 1948 bola v roku 1978 zamestnaná ako odborová funkcionárka v miestnej pobočke dánskej organizácie zamestnancov HK a neskôr bola zvolená za jej predsedníčku. Vo veku 63 rokov táto osoba prekročila vekovú hranicu pre opätovnú kandidatúru vo voľbách predsedu, ktorá bola stanovená v stanovách združenia. V nadväznosti na sťažnosť dánska Rada pre rovnaké zaobchádzanie konštatovala, že skutočnosť, že tejto osobe bolo z dôvodu jej veku zakázané opätovne kandidovať vo voľbách na predsedu je v rozpore s dánskym antidiskriminačným zákonom. Z dôvodu nevykonania uvedeného rozhodnutia odvolací súd

---

²⁴ Smernica 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani.

²⁵ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 13. októbra 2022, L.F./S.C.R.L., C-344/20, EU:C:2022:774, bod 25.

²⁶ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, IX/WABE eV a MH Müller Handels GmbH/MJ, [spojené veci C-804/18 a C-341/19](#), EU:C:2021:594, bod 52.

²⁷ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, IX/WABE eV a MH Müller Handels GmbH/MJ, [spojené veci C-804/18 a C-341/19](#), EU:C:2021:594, bod 44.

²⁸ Pozri: rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, IX/WABE eV a MH Müller Handels GmbH/MJ, [spojené veci C-804/18 a C-341/19](#), EU:C:2021:594, body 70, 90.

²⁹ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 2. júna 2022, A/HK Danmark a HK/Privat, [C-587/20](#), EU:C:2022:419.

³⁰ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 2. júna 2022, A/HK Danmark a HK/Privat, [C-587/20](#), EU:C:2022:419, bod 54.

rozhodol, že riešenie sporu závisí od otázky, či dotknutá osoba ako zvolená predsedníčka organizácie zamestnancov a jej politická zamestnankyňa patrí do pôsobnosti antidiskriminačnej smernice³¹ Súdny dvor vo svojom rozsudku potvrdil názory generálneho advokáta, že účelom rámcovej smernice o rovnosti, ktorá právne vychádza z článku 19 ods. 1 ZFEÚ, je z dôvodu sociálneho a verejného záujmu odstrániť všetky prekážky založené na diskriminačných dôvodoch pri prístupe k existenčným prostriedkom a schopnosti prispievať do spoločnosti prostredníctvom práce, bez ohľadu na právnu formu, na základe ktorej je táto práca vykonávaná.³²

3.3. Nediskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie

Vo veci *J.K./TP S.A.*³³ Súdny dvor rozhodol, že sexuálna orientácia nemôže byť dôvodom neuzavretia zmluvy so samostatne zárobkovou činnou osobou³⁴. V tejto veci samostatne zárobkovo činná osoba a partner tejto osoby uverejnili na YouTube vianočné video zamerané na podporu tolerancie voči párom osôb rovnakého pohlavia. Krátko po zverejnení tohto videa, napriek tomu, že J.K. ako samostatne zárobkovo činná osoba predtým uzavrel po sebe nasledujúce krátkodobé zmluvy s poľskou verejnoprávnu televíziou, s ním nebola uzavretá žiadna nová zmluva o dielo. Súdny dvor vo svojom rozsudku uznal práva na nediskrimináciu samostatne zárobkovo činných osôb z dôvodu ich sexuálnej orientácie. Súdny dvor totiž uviedol, že pojem „podmienky prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu“, sa musí vykladať v širšom zmysle a pokrývať prístup k akejkoľvek zárobkovej činnosti, bez ohľadu na povahu alebo charakteristiku takejto činnosti³⁵. V rozsudku Súdneho dvora sa teda opätovne potvrdilo, že účelom rámcovej smernice o rovnosti je z dôvodu sociálneho a verejného záujmu odstrániť všetky prekážky založené na diskriminačných dôvodoch pri prístupe k existenčným prostriedkom a schopnosti prispievať do spoločnosti prostredníctvom práce, bez ohľadu na právnu formu, na základe ktorej je táto práca vykonávaná.³⁶

3.4. Nediskriminácia z dôvodu pohlavia

Vo veci *CJ/Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)*³⁷ Súdny dvor rozhodol, že ustanovenie španielskych právnych predpisov o sociálnom zabezpečení Španielska, ktoré vylučuje pracovníkov v domácnosti z poistenia v nezamestnanosti, je nepriamo diskriminačné z dôvodu pohlavia, keďže väčšina týchto pracovníkov sú ženy. V nadväznosti na stanovisko Komisie Súdny

---

³¹ Pozri aj [tlačovú správu](#).

³² Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 2. júna 2022, A/HK Danmark a HK/Privat, [C-587/20](#), EU:C:2022:419, bod 34.

³³ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 12. januára 2023, J.K./TP S.A., [C-356/21](#), EU:C:2023:9.

³⁴ Pozri aj [tlačovú správu](#).

³⁵ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 12. januára 2023, J.K./TP S.A., [C 356/21](#), EU:C:2023:9, bod 36.

³⁶ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 12. januára 2023, J. K./TP S.A., [C 356/21](#), EU:C:2023:9, bod 43.

³⁷ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 24. februára 2022, CJ/Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), [C-389/20](#), ECLI:EU:C:2022:120.

dvor rozhodol, že toto ustanovenie je v rozpore so smernicou 79/7 o rovnosti pohlaví³⁸, keďže toto ustanovenie osobitne znevýhodňuje pracovníkov ženského pohlavia v porovnaní s pracovníkmi mužského pohlavia a nie je odôvodnené objektívnymi faktormi, ktoré nesúvisia s akoukoľvek diskrimináciou.

4. OBČIANSTVO ÚNIE (ČLÁNOK 20 ODS. 1 ZFEÚ)

V rokoch 2020 až 2023 vydal Súdny dvor sedem kľúčových rozsudkov týkajúcich sa občianstva EÚ. Tieto veci sa týkali napríklad straty občianstva EÚ v dôsledku straty štátnej príslušnosti členského štátu. Veci týkajúce sa odvodených práv na pobyt rodinných príslušníkov občanov EÚ, ktorí sú občanmi tretej krajiny, na základe článku 20 ZFEÚ sa rozoberajú v oddiele 5.4.

Tri veci *Silver a i./Rada*³⁹, *Shindler a i./Rada*⁴⁰ a *David Price/Rada*⁴¹ predložili Súdnemu dvoru samostatne britskí občania, ktorí sa pokúsili napadnúť dohodu o vystúpení Spojeného kráľovstva a rozhodnutie Rady o uzavretí tejto dohody, pričom okrem iného tvrdili, že uvedené akty ich zbavili práv, ktoré si uplatňovali a nadobudli ako občania Únie. Súdny dvor tieto žaloby zamietol a potvrdil, že strata postavenia občana EÚ, a v dôsledku toho strata práv spojených s týmto postavením, je automatickým dôsledkom samotného zvrchovaného rozhodnutia Spojeného kráľovstva vystúpiť z EÚ, a nie dohody o vystúpení alebo príslušného rozhodnutia Rady⁴².

Ďalšou vecou týkajúcou sa straty občianstva EÚ je *JY/Wiener Landesregierung*⁴³. V tejto veci sa štátna príslušníčka Estónska dobrovoľne vzdala svojho estónskeho štátneho občianstva po získaní príslubu, že jej bude poskytnuté rakúske občianstvo, keď sa zriekne svojho iného občianstva. Z dôvodu viacerých správnych deliktov však rakúsky príslušný orgán neskôr zrušil svoj príslub udelenia rakúskeho štátneho občianstva. Súdny dvor vo svojom rozsudku potvrdil, že strata postavenia občana EÚ patrí svojou povahou a dôsledkami do práva EÚ aj vtedy, ak je príslub udelenia občianstva iného členského štátu odvolaný s tým dôsledkom, že tejto osobe sa znemožní opätovné nadobudnutie občianstva EÚ. Hoci sa konštatuje, že členské štáty majú výlučnú právomoc stanoviť pravidlá týkajúce sa nadobudnutia alebo straty štátneho občianstva, orgány členského štátu, ktoré udeľujú štátne občianstvo, musia zohľadniť zásadu proporcionality práva EÚ, keď chcú odvolať predtým poskytnutý príslub udelenia štátneho občianstva hostiteľského

³⁸ Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 10.1.1979, s. 24).

³⁹ Rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 15. júna 2023, *Silver a i./Rada*, [C-499/21 P](#), EU:C:2023:479.

⁴⁰ Rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 15. júna 2023, *Shindler a i./Rada*, [C-501/21 P](#), EU:C:2023:480.

⁴¹ Rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 15. júna 2023, *David Price/Rada*, [C-502/21 P](#), EU:C:2023:482.

⁴² Rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 15. júna 2023, *Silver a i./Rada*, [C-499/21 P](#), EU:C:2023:479, body 46 a 47; rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 15. júna 2023, *Shindler a i./Rada*, [C-501/21 P](#), EU:C:2023:480, body 69 a 70; rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 15. júna 2023, *David Price/Rada*, [C-502/21 P](#), EU:C:2023:482, body 75 a 76.

⁴³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 18. januára 2022, *JY/Wiener Landesregierung*, [C-118/20](#), EU:C:2022:34.

členského štátu. V tejto veci Súdny dvor⁴⁴ potvrdil, že zásada proporcionality nie je splnená, pokiaľ je toto rozhodnutie o odvolaní prísľubu odôvodnené spáchaním správnych deliktov v rozpore so zákonom o cestnej premávke, za ktoré sa podľa platného vnútroštátneho práva ukladá len peňažná pokuta⁴⁵.

Vo veci *EP/Préfet du Gers and Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE)*⁴⁶ sa Súdny dvor v podstate zaoberal otázkou, či po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ štátni príslušníci tohto štátu, ktorí využili svoje právo na pobyt v niektorom členskom štáte pred koncom prechodného obdobia, majú zaručené právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, a to najmä v prípade, že boli zbavení práva voliť vo voľbách usporiadaných členským štátom, ktorého sú štátnymi príslušníkmi⁴⁷. Súdny dvor rozhodol, že od vystúpenia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ 1. februára 2020 už nemajú štátni príslušníci tohto štátu, ktorí využili svoje právo na pobyt v niektorom členskom štáte pred koncom prechodného obdobia, status občana Únie, ani konkrétnejšie, na základe článku 20 ods. 2 písm. b) ZFEÚ a článku 22 ZFEÚ právo voliť a byť volení do orgánov miestnej samosprávy vo voľbách v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, a to aj v prípade, že boli na základe práva štátu, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, zbavení aj práva voliť vo voľbách usporiadaných týmto posledným uvedeným štátom.

V uznesení vo veci *WY/Steiermärkische Landesregierung*⁴⁸ Súdny dvor riešil ďalší prípad týkajúci sa straty občianstva. Vec sa týkala WY, ktorý v roku 1992 získal rakúske občianstvo po zrieknutí sa svojho tureckého občianstva. V roku 2018 rakúsky súd potvrdil, že WY automaticky stratil rakúske občianstvo v roku 1994, keď opätovne získal turecké občianstvo. To znamená, že WY prestal byť rakúskym občanom predtým, ako Rakúsko 1. januára 1995 pristúpilo k EÚ. Súdny dvor potvrdil, že WY už nebol rakúskym občanom, keď sa v Rakúsku začali uplatňovať ustanovenia o občianstve EÚ, a preto nikdy nezískal občianstvo EÚ.⁴⁹ Za týchto okolností konkrétna situácia WY nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 20 ZFEÚ ani článku 21 ZFEÚ⁵⁰.

---

⁴⁴ Súdny dvor sa opieral o existujúcu judikatúru: rozsudok z 2. marca 2010, Rottmann, [C-135/08](#), EU:C:2010:104, body 55 a 56 a rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes a i., [C-221/17](#), EU:C:2019:189, bod 40.

⁴⁵ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 18. januára 2022, JY/Wiener Landesregierung, [C-118/20](#), EU:C:2022:34, bod 74.

⁴⁶ Rozsudok z 9. júna 2022, EP/Préfet du Gers and Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE), [C-673/20](#), EU:C:2022:449.

⁴⁷ Rozsudok z 9. júna 2022, EP/Préfet du Gers and Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE), [C-673/20](#), EU:C:2022:449, bod 45.

⁴⁸ Uznesenie Súdneho dvora (deviata komora) z 15. marca 2022, WY/Steiermärkische Landesregierung, [C-85/21](#), EU:C:2022:192.

⁴⁹ Uznesenie Súdneho dvora (deviata komora) z 15. marca 2022, WY/Steiermärkische Landesregierung, [C-85/21](#), EU:C:2022:192, bod 29.

⁵⁰ Uznesenie Súdneho dvora (deviata komora) z 15. marca 2022, WY/Steiermärkische Landesregierung, [C-85/21](#), EU:C:2022:192, bod 31.

Vec *Minority SafePack/Európska komisia*⁵¹ sa týkala európskej iniciatívy občanov (*d'alšie informácie sú k dispozícii v oddiele 6*), ktorá sa okrem iného týkala rozšírenia práv spojených s občianstvom na osoby bez štátnej príslušnosti a ich rodiny, ktoré celý život žili vo svojej krajine pôvodu. Všeobecný súd dospel k záveru, že nevyhnutnou podmienkou na to, aby mohla osoba nadobudnúť a udržať si postavenie občana EÚ a aby mohla uplatňovať celú škálu práv, ktoré z tohto postavenia vyplývajú, je štátna príslušnosť členského štátu. Preto v súlade s rozsudkom vo veci *Préfet du Gers and Institut national de la statistique et des études économiques* (pozri oddiel 4) práva spojené s postavením občana EÚ nemožno rozšíriť na osoby, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu.

5. PRÁVO NA SLOBODNÝ POHYB A POBYT NA ÚZEMÍ ČLENSKÝCH ŠTÁTOV (ČLÁNOK 20 ODS. 2 A ČLÁNOK 21 ZFEÚ)

Súdny dvor vyniesol niekoľko rozsudkov v súvislosti s článkom 21 ZFEÚ (vrátane jeho vykonávania prostredníctvom smernice o voľnom pohybe⁵²). Veci sa týkali napríklad (odvodeného) práva na pobyt, práva na vstup a pobyt „iných rodinných príslušníkov“ a prístupu migrujúcich občanov EÚ k dávkam a/alebo sociálnej pomoci.

Súdny dvor vydal aj niekoľko rozsudkov týkajúcich sa odvodeného práva na pobyt pre rodinných príslušníkov občanov EÚ, ktorí sú občanmi tretej krajiny, po sérii rozsudkov Súdneho dvora počínajúc vecou *Ruiz Zambrano*, a to na základe článku 20 ZFEÚ.

5.1. Práva na voľný pohyb a (odvodené) práva na pobyt

Vec *G.M.A. (Demandeur d'emploi)*⁵³ sa týkala práva na pobyt uchádzačov o zamestnanie. V článku 45 ZFEÚ a v článku 14 ods. 4 písm. b) smernice o voľnom pohybe sa vyžaduje, aby hostiteľský členský štát poskytol občanovi EÚ „primeranú lehotu“, aby si našiel prácu, ktorá, ak sa občan EÚ rozhodne zaregistrovať ako uchádzač o zamestnanie v hostiteľskom členskom štáte, začína plynúť od okamihu registrácie⁵⁴. Cieľom tejto primeranej lehoty by malo byť „umožniť mu, aby sa oboznámil s ponukami zamestnania, ktoré mu môžu vyhovovať, a prijal opatrenia potrebné

⁵¹ Rozsudok Všeobecného súdu (ôsma komora) z 9. novembra 2022, Citizens' Committee of the European Citizens' Initiative „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe“/Európska komisia, [T-158/21](#), vec v odvolacom konaní, EU:T:2022:696.

⁵² Táto príloha sa nezaobera niekoľkými vecami, ktoré hoci nie sú založené na článku 21 ZFEÚ ani smernici o voľnom pohybe, sú stále relevantné v kontexte uplatňovania voľného pohybu počas pandémie COVID-19. Týkajú sa najmä nariadenia o digitálnom COVID preukaze EÚ [nariadenie (EÚ) 2021/953]. Ide o vec T-527/21 (Abenante a. i./Parlament a Rada), T-101/22 (OG a i./Komisia), T-103/22 (ON/Európska komisia) a T-503/21 (Lagardère, unité médico-sociale/Komisia). Táto príloha sa nezaobera rozsudkami Súdneho dvora založenými primárne na postavení „pracovníka v rámci Únie“ v zmysle článku 45 a nasl. ZFEÚ.

⁵³ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. decembra 2020, GMA Demandeur d'emploi, [C-710/2019](#), EU:C:2020:1037.

⁵⁴ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. decembra 2020, GMA Demandeur d'emploi, [C-710/2019](#), EU:C:2020:1037, bod 51.

na to, aby bol prijatý do zamestnania“⁵⁵. „Počas tejto lehoty môže hostiteľský členský štát vyžadovať, aby uchádzač o zamestnanie predložil dôkaz, že si hľadá zamestnanie“⁵⁶. Lehota šiestich mesiacov od dátumu registrácie „sa v zásade nejaví ako nedostatočná“⁵⁷. „Až po uplynutí tejto primeranej lehoty je teda uchádzač o zamestnanie povinný predložiť dôkaz nielen o tom, že si sústavne hľadá zamestnanie, ale aj o tom, že má skutočnú šancu zamestnať sa“. Ak občan EÚ vstúpi na územie hostiteľského členského štátu s úmyslom hľadať si tam zamestnanie, na jeho právo na pobyt sa počas prvých troch mesiacov vzťahuje aj článok 6 smernice o voľnom pohybe. Za týchto okolností počas uvedeného trojmesačného obdobia nemožno stanoviť pre tohto občana žiadnu inú podmienku než požiadavku, aby mal platný doklad totožnosti⁵⁸.

Vo veci *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*⁵⁹ Súdny dvor rozhodol, že rozhodnutie o vyhostení prijaté z dôvodu, že občan EÚ už nepožíva právo na pobyt podľa článku 7 smernice o voľnom pohybe na území členského štátu, nemožno považovať za vykonané v celom rozsahu samotnou skutočnosťou, že dotknutá osoba fyzicky opustila hostiteľský členský štát. Občan EÚ musí skutočne a účinne ukončiť svoj pobyt na danom území podľa už uvedeného článku 7⁶⁰. Až po tom, ako tento občan EÚ skutočne a účinne ukončil svoj pobyt, si môže znovu uplatniť právo na pobyt podľa článku 6 smernice o voľnom pobyte v tom istom hostiteľskom členskom štáte, keďže jeho nový pobyt nemožno chápať tak, že vlastne predstavuje pokračovanie jeho predchádzajúceho pobytu na tomto území⁶¹.

V prípade, že nedôjde k splneniu takéhoto rozhodnutia o vyhostení nedôjde, členský štát nie je povinný prijať nové rozhodnutie, ale môže sa odvolať na pôvodné rozhodnutie s cieľom prinútiť dotknutú osobu opustiť jeho územie⁶². Treba však poznamenať, že vecná zmena skutkových okolností, ktorá by občanovi EÚ umožnila splniť podmienky na získanie práva na pobyt na viac ako tri mesiace stanovené v článku 7 (napr. občan EÚ sa zamestná), by zbavila rozhodnutie o vyhostení akéhokoľvek účinku a bez ohľadu na nevykonanie tohto rozhodnutia by si vyžadovala, aby sa pobyt na území členského štátu považoval za oprávnený⁶³. Rozhodnutie o vyhostení prijaté

---

⁵⁵ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. decembra 2020, GMA Demandeur d'emploi, C-710/2019, EU:C:2020:1037, bod 45.

⁵⁶ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. decembra 2020, GMA Demandeur d'emploi, C-710/2019, EU:C:2020:1037, bod 43.

⁵⁷ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. decembra 2020, GMA Demandeur d'emploi, C-710/2019, EU:C:2020:1037, bod 42.

⁵⁸ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. decembra 2020, GMA Demandeur d'emploi, C-710/2019, EU:C:2020:1037, bod 28.

⁵⁹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. júna 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, [C-719/19](#), EU:C:2021:506.

⁶⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. júna 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, [C-719/19](#), EU:C:2021:506, bod 81.

⁶¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. júna 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, [C-719/19](#), EU:C:2021:506, bod 81.

⁶² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. júna 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, [C-719/19](#), EU:C:2021:506, bod 94.

⁶³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. júna 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, [C-719/19](#), EU:C:2021:506, bod 95.

podľa článku 15 ods. 1 smernice o voľnom pobyte nebráni výkonu práva na vstup podľa článku 5 uvedenej smernice, ak občan EÚ cestuje na územie členského štátu „jednorazovo [...] na iné účely než na účel pobytu“⁶⁴.

Vo svojom rozsudku vo veci *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*⁶⁵ Súdny dvor rozhodol, že ak je dieťa občanom EÚ, má právo, aby mu členský štát jeho štátnej príslušnosti vydal pas alebo preukaz totožnosti, v ktorej je uvedená štátna príslušnosť a meno uvedené v rodnom liste vytvorenom druhým členským štátom⁶⁶. Okrem toho takýto dokument, sám alebo s inými dokumentmi (ako je rodný list vydaný členským štátom narodenia), musí umožniť dieťaťu cestovať s ktorýmkoľvek rodičom, ktorého rodičovstvo určil druhý členský štát⁶⁷. Obaja rodičia sú takisto oprávnení dostať dokument, v ktorom sú uvedení ako osoby, ktoré môžu cestovať s uvedeným dieťaťom samy⁶⁸. Z toho nevyplýva povinnosť členského štátu štátnej príslušnosti vydať rodný list s rovnakým obsahom ako rodný list vydaný v druhom členskom štáte. Súdny dvor však objasnil, že členský štát štátnej príslušnosti je povinný vydať preukaz totožnosti alebo cestovný pas bez toho, aby vyžadoval rodný list vystavený jeho vnútroštátnymi orgánmi. Členský štát sa nemôže odvolávať na takúto požiadavku ani na žiadnu inú požiadavku vyplývajúcu z jeho vnútroštátneho práva na účely odmietnutia vystaviť takýto preukaz totožnosti alebo pas⁶⁹. Súdny dvor takisto pripomenul, že práva priznané osobám podľa článku 21 ZFEÚ zahŕňajú právo viesť spoločne s ich rodinnými príslušníkmi bežný rodinný život tak v ich hostiteľskom členskom štáte, ako aj v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, v prípade návratu na územie tohto štátu⁷⁰. V dôsledku toho musia všetky členské štáty uznať vzťah rodič – dieťa na účely výkonu práv, ktoré dieťať a má na základe práva EÚ⁷¹. Súdny dvor takisto zdôraznil význam základných práv, najmä práva na súkromný a rodinný život a práv dieťaťa – „[v] situácii, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručené článkom 7 Charty základných práv, ako aj práva dieťaťa zaručené článkom 24 Charty základných práv, najmä právo na zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých aktoch týkajúcich sa detí, ako aj

---

⁶⁴ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 22. júna 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-719/19](#), EU:C:2021:506, body 102 – 103.

⁶⁵ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008.

⁶⁶ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, bod 44.

⁶⁷ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, bod 46.

⁶⁸ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, bod 50.

⁶⁹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, bod 45.

⁷⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, bod 45.

⁷¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, *V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“*, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, body 49 a 57.

právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s oboma svojimi rodičmi, sú zásadné⁷².

Toto „neznamená, že členský štát, ktorého je dotknuté dieťa štátnym príslušníkom, je povinný vo svojom vnútroštátnom práve upraviť rodičovstvo osôb rovnakého pohlavia alebo uznať na iné účely ako výkon práv, ktoré tomuto dieťaťu vyplývajú z práva EÚ, rodičovský vzťah medzi uvedeným dieťaťom a osobami uvedenými ako jeho rodičia v rodnom liste vystavenom orgánmi hostiteľského členského štátu“⁷³.

Výrok rozsudku vo veci V.M.A potvrdil Súdny dvor vo veci *Rzecznik Praw Obywatelskich*⁷⁴.

Vo veci *X/État belge*⁷⁵ Súdny dvor potvrdil platnosť článku 13 ods. 2 smernice o voľnom pohybe vzhľadom na články 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie.

Súdny dvor konkrétne rozhodol, že článok 13 ods. 2 smernice o voľnom pohybe je platný, hoci v prípade rozvodu, anulovania manželstva alebo ukončenia registrovaného partnerstva toto ustanovenie podmieňuje zachovanie práva na pobyt občana tretej krajiny, ktorý bol manželom migrujúceho občana EÚ a bol obeťou domáceho násillia, najmä podmienkou mať dostatočné zdroje⁷⁶; zatiaľ čo článok 15 ods. 3 smernice 2003/86/ES v prípade rozvodu alebo odluky nepodmieňuje zachovanie práva na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý využil právo na zlúčenie rodiny, touto podmienkou.

Súdny dvor dospel k záveru, že rozdielne zaobchádzanie s občanmi tretích krajín, ktorí sú obeťami domáceho násillia zo strany svojho manželského partnera, v závislosti od toho, či využili právo na zlúčenie rodiny s občanom EÚ alebo s občanom tretej krajiny, neporušuje právo občanov tretej krajiny v jednej či druhej situácii na „rovnosť pred zákonom“, ktoré je zakotvené v článku 20 charty, z dôvodu odlišného postavenia a práv⁷⁷.

Okrem toho Súdny dvor využil túto vec ako príležitosť zmeniť svoje stanovisko prijaté vo veci *NA*⁷⁸ k uplatňovaniu článku 13 ods. 2 písm. c) smernice o voľnom pohybe. Zatiaľ čo vo veci *NA* Súdny dvor rozhodol, že na to, aby mal občan tretej krajiny nárok na zachovanie svojho práva na pobyt, muselo sa rozvodové konanie začať predtým, ako migrujúci občan EÚ opustil členský štát

---

⁷² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, bod 59.

⁷³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. decembra 2021, V.M.A./Stolična obština, rajon „Pančarevo“, [C-490/20](#), EU:C:2021:1008, body 47 – 49, body 52, 57, 67 a 68.

⁷⁴ Uznesenie Súdneho dvora (desiata komora) z 24. júna 2022, *Rzecznik Praw Obywatelskich*, C-2/21, EU:C:2022:502.

⁷⁵ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 2. septembra 2021, *X/État belge*, C-930/219, EU:C:2021:657.

⁷⁶ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 2. septembra 2021, *X/État belge*, C-930/219, EU:C:2021:657, body 61 – 62 – 64.

⁷⁷ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 2. septembra 2021, *X/État belge*, C-930/219, EU:C:2021:657, body 61 – 90.

⁷⁸ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 30. júna 2016, *N.A.*, [C-115/15](#), EU:C:2016:487, bod 51.

pobytu; v tejto veci však rozhodol, že ak bol občan tretej krajiny obeťou domáceho násillia zo strany svojho manželského partnera, ktorý je občanom EÚ, tento občan tretej krajiny sa môže dovoľávať zachovania svojho práva na pobyt na základe článku 13 ods. 2 písm. c), pokiaľ sa rozvodové konanie začalo v primeranej lehote po odchode občana EÚ z hostiteľského členského štátu⁷⁹.

Vo veci *A (Soins de santé publics)*⁸⁰ Súdny dvor skúmal vzájomný vzťah medzi nariadením 883/2004 (o sociálnom zabezpečení) a požiadavkou mať komplexné krytie zdravotného poistenia stanovenou v článku 7 ods. 1 písm. b) smernice o voľnom pohybe. Podľa tohto článku členské štáty môžu od občanov EÚ, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu a ktorí chcú mať právo na pobyt na ich území počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace bez vykonávania hospodárskej činnosti, vyžadovať, aby mali pre seba a svojich rodinných príslušníkov komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte a dostatočné zdroje, aby sa počas obdobia svojho pobytu nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci tohto hostiteľského členského štátu.

Súdny dvor rozhodol, že ekonomicky neaktívni občania EÚ, ktorí sa presťahujú do iného členského štátu a uplatňujú svoje právo na pobyt počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ale kratšieho ako päť rokov, majú právo byť poistení vo verejnom systéme zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu. Súdny dvor totiž dospel k záveru, že členský štát nemôže na základe svojej vnútroštátnej právnej úpravy odmietnuť poistiť v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia občana EÚ, na ktorého sa v zmysle článku 11 ods. 3 písm. e) nariadenia 883/2004 na základe určenia príslušnosti právnych predpisov vzťahujú právne predpisy uvedeného členského štátu⁸¹.

Za takýchto okolností však hostiteľský členský štát môže stanoviť, že kým občan EÚ nezíska právo na trvalý pobyt, prístup k tomuto systému nie je bezplatný, aby sa zabránilo tomu, že ekonomicky neaktívni občania EÚ sa stanú neprimeranou záťažou pre jeho verejné financie⁸².

V dôsledku toho hostiteľský členský štát môže za predpokladu dodržania zásady proporcionality podriaadiť poistenie ekonomicky neaktívneho občana EÚ v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia podmienkam určeným na to, aby sa tento občan EÚ nestal neprimeranou záťažou pre jeho verejné financie. Tieto podmienky môžu zahŕňať uzavretie alebo ponechanie v platnosti komplexného krytia súkromného zdravotného poistenia uvedeným občanom EÚ, ktoré umožní hostiteľskému členskému štátu dosiahnuť preplatenie nákladov na zdravotnú starostlivosť vynaložených v prospech tohto občana, alebo platenie príspevku do systému verejného

---

⁷⁹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 2. septembra 2021, X/État belge, C-930/219, EU:C:2021:657, body 43 a 45, kde sa objasňuje, že začatie konania o rozvod manželstva takmer tri roky po tom, čo manželský partner, ktorý je občanom EÚ, odišiel z hostiteľského členského štátu, sa nejaví ako primeraná lehota.

⁸⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, A (Soins de santé publics, [C-535/19](#), EU:C:2021:595.

⁸¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, A (Soins de santé publics, [C-535/19](#), EU:C:2021:595, bod 50.

⁸² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, A (Soins de santé publics, [C-535/19](#), EU:C:2021:595, bod 58.

zdravotného poistenia tohto členského štátu týmto občanom EÚ⁸³. V tomto kontexte Súdny dvor konštatoval, že hostiteľský štát musí dbať na to, aby bola dodržaná zásada proporcionality, „a teda aby nebolo pre toho istého občana nadmerne ťažké dodržiavať takéto podmienky“⁸⁴.

Vo veci *VI/The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs*⁸⁵ sa riešila situácia írskoho dieťaťa a jeho rodiča, ktorý je občanom tretej krajiny a ktorý sa o dieťa skutočne stará, pričom obaja majú pobyt v Spojenom kráľovstve. Vec sa týkala požiadavky mať komplexné krytie zdravotného poistenia v zmysle smernice o voľnom pohybe.

V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že právo maloletej osoby na trvalý pobyt v hostiteľskom členskom štáte sa musí na účely zabezpečenia účinnosti tohto práva na pobyt považovať za také, ktoré nevyhnutne zahŕňa právo rodiča, ktorý je primárnym poskytovateľom starostlivosti o dieťa, zdržiavať sa s ním v hostiteľskom členskom štáte. V dôsledku toho sa neuplatniteľnosť jednej z podmienok – mať komplexné krytie zdravotného poistenia v nadväznosti na nadobudnutie práva na trvalý pobyt uvedeným maloletým – vzťahuje aj na tohto rodiča. Preto po tom, ako dieťa získa trvalý pobyt, nie je ani jeden z nich povinný mať komplexné krytie zdravotného poistenia, aby si zachovali svoje právo na pobyt⁸⁶.

Okrem toho Súdny dvor objasnil, že predtým, ako dieťa získa právo na trvalý pobyt, aj dieťa aj rodič, ktorý sa o dieťa skutočne stará, sú povinní mať komplexné krytie zdravotného poistenia. Táto požiadavka je splnená, pokiaľ má toto dieťa komplexné krytie zdravotného poistenia, ktoré sa vzťahuje na jeho rodiča, ako aj v opačnom prípade, keď má tento rodič také poistenie, ktoré sa vzťahuje na dieťa⁸⁷.

Súdny dvor pripomenul, že hostiteľský členský štát môže za predpokladu dodržania zásady proporcionality podriaďiť poistenie hospodársky nečinného občana EÚ v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia podmienkam určeným na to, aby sa tento občan nestal neprimeranou záťažou pre jeho verejné financie. Súdny dvor takisto zdôraznil, že ak je občan EÚ poistený v takomto systéme verejného zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte, má komplexné krytie zdravotného poistenia v zmysle smernice o voľnom pohybe⁸⁸. V situácii, keď rodič pracoval a podliehal dani v hostiteľskom štáte počas predmetného obdobia, bolo by neprimerané odmietnuť tomuto dieťaťu a rodičovi právo na pobyt len z dôvodu, že počas tohto

---

⁸³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, A (Soins de santé publics, [C-535/19](#), EU:C:2021:595, bod 59 a C-247/20, VI, ECLI:EU:C:2022:177, bod 59.

⁸⁴ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, A (Soins de santé publics, [C-535/19](#), EU:C:2021:595, bod 59.

⁸⁵ Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 10. marca 2022, VI/Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs, [C-247/20](#), EU:C:2022:177.

⁸⁶ Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 10. marca 2022, VI/Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs, [C-247/20](#), EU:C:2022:177, bod 60.

⁸⁷ Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 10. marca 2022, VI/Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs, [C-247/20](#), EU:C:2022:177, bod 67.

⁸⁸ Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 10. marca 2022, VI/Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs, [C-247/20](#), EU:C:2022:177, bod 69.

obdobia boli bezplatne poistení v systéme verejného zdravotného poistenia tohto štátu. Nemožno sa domnievať, že toto bezplatné poistenie predstavuje za takýchto podmienok neprimeranú záťaž pre verejné financie uvedeného štátu.

5.2. Právo na vstup a pobyt „iných rodinných príslušníkov“ občana EÚ

Podľa článku 3 ods. 2 smernice o voľnom pohybe členské štáty musia umožniť vstup a pobyt „vzdialenejším rodinným príslušníkom“ občanov EÚ. Vec *Minister for Justice and Equality (Ressortissant de pays tiers cousin d'un citoyen de l'Union)*⁸⁹ sa týkala „členov domácnosti“ ako jednej z kategórií „vzdialenejších rodinných príslušníkov“. V prvom rade Súdny dvor konštatoval, že tri situácie, ktoré patria do kategórie „vzdialenejší rodinní príslušníci“, a to finančná odkázanosť, fyzická odkázanosť a členovia domácnosti, nie sú kumulatívne. To znamená, že osoba sa môže považovať za „vzdialenejšieho rodinného príslušníka“, ak sa nachádza v jednej z týchto troch situácií. Po druhé Súdny dvor objasnil, že pojem „člen domácnosti“ označuje osoby, ktoré udržiavajú s týmto občanom vzťah odkázanosti založený na „úzkyh a stabilných osobných väzbách vytvorených v tej istej domácnosti, v rámci domáceho životného spoločenstva, ktoré presahuje obyčajné dočasné spoločné bývanie čisto z dôvodov pohodlia“⁹⁰. Medzi prvky, ktoré treba zohľadniť pri posúdení existencie takejto väzby, patrí stupeň príbuzenského vzťahu a v závislosti od okolností prípadu treba zohľadniť „úzkosť predmetného rodinného vzťahu, vzájomnosť a intenzitu vzťahu“⁹¹. Tento vzťah musí byť takej povahy, že ak by rodinný príslušník nemohol byť členom domácnosti občana EÚ, „aspoň jedna z týchto dvoch osôb by tým bola dotknutá“⁹². Dĺžka domáceho životného spoločenstva je tiež dôležitým prvkom⁹³. Občan EÚ a iný rodinný príslušník musia byť členmi tej istej domácnosti, ale občan EÚ nemusí byť hlavou tejto domácnosti⁹⁴.

---

⁸⁹ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. septembra 2022, SRS a AA/Minister for Justice and Equality, [C-22/21](#), EU:C:2022:683.

⁹⁰ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. septembra 2022, SRS a AA/Minister for Justice and Equality, [C-22/21](#), EU:C:2022:683, bod 30.

⁹¹ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. septembra 2022, SRS a AA/Minister for Justice and Equality, [C-22/21](#), EU:C:2022:683, bod 27.

⁹² Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. septembra 2022, SRS a AA/Minister for Justice and Equality, [C-22/21](#), EU:C:2022:683, bod 27.

⁹³ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. septembra 2022, SRS a AA/Minister for Justice and Equality, [C-22/21](#), EU:C:2022:683, bod 29.

⁹⁴ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 15. septembra 2022, SRS a AA/Minister for Justice and Equality, [C-22/21](#), EU:C:2022:683, bod 22.

5.3. Prístup občanov EÚ využívajúcich právo na voľný pohyb k dávkam a/alebo sociálnej pomoci

Vec *S/Familienkasse Niedersachsen-Bremen der Bundesagentur für Arbeit*⁹⁵ sa týkala otázky, či migrujúci občania EÚ, ktorí zvyčajne bývajú v hostiteľskom členskom štáte a sú ekonomicky neaktívni, môžu byť vylúčení z nároku na rodinné dávky počas prvých troch mesiacov pobytu. Súdny dvor rozhodol, že takáto podmienka nie je v súlade s právom EÚ, ak sa vzťahuje na osoby, ktoré majú obvyklý pobyt v hostiteľskom členskom štáte, v ktorom majú legálny pobyt. Pokiaľ ide o smernicu o voľnom pohybe, Súdny dvor potvrdil, že ekonomicky neaktívny občan EÚ má právo na pobyt na území iného členského štátu počas obdobia do troch mesiacov bez akýchkoľvek podmienok alebo formalít iných, ako je požiadavka vlastniť platný preukaz totožnosti alebo pas. Zatiaľ čo podľa článku 24 ods. 2 smernice o voľnom pohybe sú členské štáty oprávnené neudelieť sociálnu pomoc počas prvých troch mesiacov pobytu iným občanom EÚ, než sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinní príslušníci, pričom Súdny dvor objasnil, že táto výnimka sa v tomto prípade neuplatňuje. Ak sa totiž rodinné dávky poskytujú nezávisle od individuálnych potrieb oprávnenej osoby a nie sú určené na pokrytie prostriedkov na živobytie, ale na kompenzovanie rodinných výdavkov, nevzťahuje sa na ne pojem „sociálna pomoc“ v zmysle smernice o voľnom pohybe. Platí to najmä v prípade rodinných dávok, ktoré sa automaticky poskytujú rodinám, ktoré spĺňajú určité objektívne kritériá týkajúce sa najmä ich veľkosti, príjmov a prostriedkov, bez ohľadu na individuálne a diskrečné posúdenie osobných potrieb⁹⁶.

Vec *Jobcenter Krefeld*⁹⁷ sa týkala prípadu občana EÚ, ktorý predtým, ako sa stal nezamestnaným v hostiteľskom členskom štáte, tam pracoval a jeho maloleté deti tam plnili školskú dochádzku, a ktorý má teda právo na pobyt založené na článku 10 nariadenia č. 492/2011 o slobode pohybu pre pracovníkov v rámci Únie, a to z dôvodu plnenia školskej dochádzky týmito deťmi v tom istom štáte. Tieto veci sa týkajú práva na rovnaké zaobchádzanie v súvislosti so sociálnymi výhodami.

Súdny dvor rozhodol, že nariadenie č. 492/2011 bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej štátny príslušník iného členského štátu a jeho maloleté deti, ktorí všetci majú v prvom členskom štáte právo na pobyt na základe článku 10 uvedeného nariadenia z dôvodu plnenia školskej dochádzky týmito deťmi v tom istom štáte, sú za každých okolností a automaticky vylúčení z nároku na dávky určené na zabezpečenie ich životného minima. Súdny dvor pripomenul, že právo na pobyt priznané deťom (bývalého) migrujúceho pracovníka na zabezpečenie ich práva na prístup k vzdelávaniu a, odvodene od toho, rodičovi, ktorý sa o deti stará, pôvodne vyplýva

⁹⁵ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 1. augusta 2022, *S/Familienkasse Niedersachsen-Bremen der Bundesagentur für Arbeit*, [C-411/20](#), EU:C:2022:602.

⁹⁶ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 1. augusta 2022, *S/Familienkasse Niedersachsen-Bremen der Bundesagentur für Arbeit*, [C-411/20](#), EU:C:2022:602, body 34, 35, 47, 48, 53 a 55.

⁹⁷ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. októbra 2020, *Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle/JD*, [C-181/19](#), EU:C:2020:794.

z postavenia tohto rodiča ako pracovníka. Hneď ako však dôjde k nadobudnutiu tohto práva, toto právo sa stáva samostatným a môže trvať aj po strate tohto postavenia. Súdny dvor konštatoval, že osoby, ktoré majú právo na pobyt na základe článku 10 nariadenia č. 492/2011, majú tiež právo na rovnosť zaobchádzania v oblasti priznania sociálnych výhod stanovené v článku 7 ods. 2 uvedeného nariadenia, aj keď sa tieto osoby už nemôžu dovolávať postavenia pracovníka, z ktorého pôvodne odvodili svoje právo na pobyt⁹⁸.

Súdny dvor konštatoval, že článok 24 ods. 2 smernice o voľnom pohybe tento výklad nespochybňuje. V tejto súvislosti Súdny dvor objasnil, že výnimka zo zásady rovnakého zaobchádzania stanovená v článku 24 ods. 2 smernice o voľnom pohybe sa neuplatňuje na občana EÚ, ktorý predtým, ako sa stal nezamestnaným v hostiteľskom členskom štáte, tam pracoval a jeho maloleté deti tam plnili školskú dochádzku, a ktorý má teda právo na pobyt založené na článku 10 nariadenia č. 492/2011 z dôvodu plnenia školskej dochádzky týmito deťmi v tom istom štáte⁹⁹.

A napokon Súdny dvor rozhodol, že nariadenie (ES) 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej štátny príslušník iného členského štátu a jeho maloleté deti, ktorí všetci majú v prvom členskom štáte právo na pobyt na základe článku 10 nariadenia č. 492/2011 z dôvodu plnenia školskej dochádzky týmito deťmi v tom istom štáte a sú tam poistení v systéme sociálneho zabezpečenia v zmysle nariadenia 883/2004, sú za každých okolností a automaticky vylúčení z nároku na osobitné nepríspevkové peňažné dávky¹⁰⁰.

Vec *Department for Communities in Northern Ireland*¹⁰¹ sa týka občana EÚ, ktorý prišiel do Spojeného kráľovstva v roku 2019 a nikdy tam nevykonával ekonomickú činnosť. V júni 2020 bolo občianke EÚ udelené právo na pobyt podľa vnútroštátneho práva v Spojenom kráľovstve s okamžitou účinnosťou vo forme „predbežného statusu usadenej osoby“ v rámci pobytovej schémy Spojeného kráľovstva pre občanov EÚ. V rámci pobytovej schémy pre občanov EÚ sa vykonáva článok 18 ods. 1 dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva (nový pobytový status pre občanov EÚ a ich rodinných príslušníkov, ktorí využili právo na voľný pohyb v Spojenom kráľovstve na konci prechodného obdobia), ale zároveň sa do nej v zmysle vnútroštátnej politiky Spojeného kráľovstva zahŕňajú občania EÚ, na ktorých sa dohoda o vystúpení nevzťahuje, pretože nespĺnili podmienky týkajúce sa práva na pobyt stanovené v právnych predpisoch EÚ o voľnom pohybe občanov EÚ. V roku 2020 orgány Spojeného kráľovstva rozhodli, že táto občianka EÚ

---

⁹⁸ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. októbra 2020, Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle/JD, [C-181/19](#), EU:C:2020:794, body 50, 54 a 55.

⁹⁹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. októbra 2020, Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle/JD, [C-181/19](#), EU:C:2020:794, bod 67.

¹⁰⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. októbra 2020, Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle/JD, [C-181/19](#), EU:C:2020:794, body 75 – 79.

¹⁰¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, CG/The Department for Communities in Northern Ireland, [C-709/20](#), EU:C:2021:602.

nesplnína podmienky na získanie univerzálneho úveru, keďže daná osoba nemá právo na pobyt podľa pravidiel EÚ o voľnom pohybe.

V rozhodnutí sa objasňuje, za akých podmienok sa môžu ekonomicky neaktívni občania EÚ, ktorí majú pobyt v hostiteľskom členskom štáte podľa vnútroštátneho práva, odvolávať na zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti s cieľom získať prístup k sociálnym dávkam v hostiteľskom členskom štáte.

Súdny dvor zastáva názor, že otázka, či takýto občan čelí diskriminácii na základe štátnej príslušnosti, sa musí posudzovať z hľadiska článku 24 smernice o voľnom pohybe, a nie z hľadiska článku 18 ZFEÚ. Súdny dvor v tejto súvislosti totižto pripomína, že zásada zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti stanovená v článku 18 ZFEÚ je konkretizovaná v článku 24 smernice vo vzťahu k občanom EÚ, ktorí uplatňujú svoju slobodu pohybu a pobytu na území členských štátov, a že občania EÚ, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, a ich rodinní príslušníci, ktorí ich sprevádzajú alebo sa k nim pripájajú, patria do rozsahu smernice¹⁰².

Pokiaľ ide o prístup k dávkam sociálnej pomoci, Súdny dvor pripomína, že občan EÚ môže požadovať, aby sa s ním na základe článku 24 smernice o voľnom pobyte zaobchádzalo rovnako ako so štátnymi príslušníkmi hostiteľského členského štátu len vtedy, keď jeho pobyt na území hostiteľského členského štátu je v súlade s podmienkami stanovenými v smernici. Ekonomicky neaktívny občan EÚ, ktorý nemá dostatočné zdroje, pričom sa v hostiteľskom členskom štáte zdržiava mimo rámca podmienok pobytu stanovených v smernici, sa nemôže odvolávať na zásadu zákazu diskriminácie, stanovenú v článku 24 ods. 1 smernice. V opačnom prípade by totiž požíval širšiu ochranu, než je ochrana, na ktorú by mal nárok na základe uplatnenia ustanovení uvedenej smernice, ktoré by viedli k tomu, že by uvedenému občanovi bolo odmietnuté právo na pobyt¹⁰³.

Ak sa článok 24 smernice o voľnom pohybe neuplatňuje, pretože občan EÚ nemá pobyt v súlade so smernicou, ale má oprávnený pobyt na základe vnútroštátneho práva na území hostiteľského členského štátu, Súdny dvor sa domnieva, že príslušné vnútroštátne orgány môžu odmietnuť žiadosť o sociálnu pomoc len po preverení, že toto odmietnutie nevystavuje migrujúceho občana EÚ konkrétnej a skutočnej hrozbe porušenia jeho základných práv, ako sú zakotvené v Charte základných práv¹⁰⁴.

---

¹⁰² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, CG/The Department for Communities in Northern Ireland, [C-709/20](#), EU:C:2021:602, body 66 – 67.

¹⁰³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, CG/The Department for Communities in Northern Ireland, [C-709/20](#), EU:C:2021:602, bod 81.

¹⁰⁴ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. júla 2021, CG/The Department for Communities in Northern Ireland, [C-709/20](#), EU:C:2021:602, bod 93.

5.4. Odvodené právo na pobyt rodinných príslušníkov občanov EÚ, ktorí sú občanmi tretej krajiny, na základe článku 20 ZFEÚ

Vo veci *M.D./Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága*¹⁰⁵ občan tretej krajiny, ktorý žil so svojou partnerkou a maloletým dieťaťom, ktorí sú občanmi EÚ, v členskom štáte ich štátnej príslušnosti, podal žiadosť o vydanie povolenia na trvalý pobyt, ktorá bola zamietnutá z toho dôvodu, že žiadateľ bol odsúdený za trestný čin. Vnútroštátne orgány zistili, že správanie žiadateľa predstavovalo hrozbu pre národnú bezpečnosť. Prijali rozhodnutie o zákaze vstupu a pobytu počas obdobia troch rokov a vložili zápis o tomto zákaze do Schengenského informačného systému (ďalej len „SIS“). V čase, keď mu bolo odňaté jeho povolenie na pobyt, mal tento občan tretej krajiny právo na pobyt v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi jeho partnerka a dieťa.

Súdny dvor pripomenul, že existujú veľmi osobitné situácie, v ktorých musí byť právo na pobyt priznané štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom tohto občana EÚ, aby nedošlo k narušeniu potrebného účinku občianstva EÚ¹⁰⁶. Na základe toho Súdny dvor potvrdil, že článok 20 ZFEÚ bráni vnútroštátnym opatreniam, ktorých účinkom je zbavenie občanov EÚ účinného vyžívania podstaty práv, ktoré im vyplývajú z ich postavenia občana EÚ¹⁰⁷. Súdny dvor konštatoval, že rozhodnutie o zákaze vstupu a pobytu občana tretej krajiny má európsky rozmer. Preto nemožno *a priori* vylúčiť, že zákaz vstupu a pobytu vedie k tomu, že partnerka a maloleté dieťa – občania EÚ – budú v skutočnosti zbavení možnosti skutočne využívať podstatu práv, ktoré im vyplývajú z ich postavenia občana EÚ. Tak by to bolo v prípade, že by medzi občanom tretej krajiny a občanom EÚ, ktorý je rodinným príslušníkom, existoval *vzťah závislosti* takej povahy, ktorý by nútil tohto občana EÚ sprevádzať štátneho príslušníka tretej krajiny a opustiť územie EÚ ako celok.¹⁰⁸ Súdny dvor takisto pripomenul, že ak chcú členské štáty obmedziť právo na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ, môžu sa odvolať na výnimku z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, ak táto osoba predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu pre verejný poriadok alebo verejnú či národnú bezpečnosť. Súdny dvor preto dospel k záveru, že právo EÚ bráni tomu, aby členský štát prijal rozhodnutie o zákaze vstupu na územie EÚ voči občanovi tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom nemigrujúceho občana EÚ (štátneho príslušníka tohto členského štátu, ktorý nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb), bez toho, aby najprv preskúmal, či medzi týmito osobami existuje vzťah závislosti, ktorý by skutočne nútil tohto občana EÚ opustiť územie EÚ, a ak áno, či dôvody, na základe ktorých bolo

---

¹⁰⁵ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 27. apríla 2023, *M.D./Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága*, [C-528/21](#), EU:C:2023:341.

¹⁰⁶ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 27. apríla 2023, *M.D./Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága*, [C-528/21](#), EU:C:2023:341, bod 58.

¹⁰⁷ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 27. apríla 2023, *M.D./Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága*, [C-528/21](#), EU:C:2023:341, bod 57.

¹⁰⁸ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 27. apríla 2023, *M.D./Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága*, [C-528/21](#), EU:C:2023:341, bod 59.

toto rozhodnutie prijaté, umožňujú odchyliť sa od odvodeného práva na pobyt tohto občana tretej krajiny¹⁰⁹.

Vo veci *E.K. v Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*¹¹⁰ Súdny dvor potvrdil, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ ako rodinný príslušník nemigrujúceho občana EÚ, môže získať postavenie osoby s dlhodobým pobytom podľa smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení občanov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (ďalej len „smernica o osobách s dlhodobým pobytom“), ak táto osoba spĺňa podmienky stanovené v práve EÚ. Po prvé, Súdny dvor potvrdil, že z rozsahu pôsobnosti smernice o osobách s dlhodobým pobytom sú vylúčení štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú pobyt výlučne z dôvodov dočasnej povahy¹¹¹. Súdny dvor však dospel k záveru, že pobyt, ktorý občan tretej krajiny uskutočňuje na území členského štátu podľa článku 20 ZFEÚ, nemožno považovať za pobyt „výlučne z dôvodov dočasnej povahy“ v zmysle smernice o osobách s dlhodobým pobytom. Právo občana tretej krajiny na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ je odôvodnené tým, že takýto pobyt je potrebný na to, aby tento občan EÚ mohol účinne požívať podstatu práv vyplývajúcich z tohto postavenia, pokiaľ trvá vzťah závislosti s uvedeným občanom tretej krajiny. Takýto vzťah závislosti v zásade nemá byť krátkodobý a môže zahŕňať značné obdobie¹¹². Po druhé, Súdny dvor dospel k záveru, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ ako rodinný príslušník nemigrujúceho občana EÚ, musí na účely získania postavenia osoby s dlhodobým pobytom spĺňať podmienky stanovené v uvedenej smernici (pokiaľ ide o dĺžku pobytu, dostatočné zdroje a zdravotné poistenie, ako aj dôkaz o integrácii v členskom štáte, ak to tento štát vyžaduje)¹¹³.

Vo veci *X/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*¹¹⁴ maloletý holandský občan narodený v Thajsku, v štáte štátnej príslušnosti jeho matky, žil v tejto krajine celý svoj život. Holandský otec sa s dieťaťom nestýka a dieťa je zverené do výlučnej rodičovskej starostlivosti matky. Súdny dvor musel vyložiť uplatňovanie článku 20 ZFEÚ v prípadoch, keď maloletí občania EÚ nikdy nežili v EÚ. Súdny dvor potvrdil, že článok 20 ZFEÚ nebráni tomu, aby rodič, štátny príslušník tretej

---

¹⁰⁹ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 27. apríla 2023, M.D./Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága, [C-528/21](#), EU:C:2023:341, bod 70.

¹¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 7. septembra 2022, E. K./Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-624/20](#), EU:C:2022:639.

¹¹¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 7. septembra 2022, E. K./Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-624/20](#), EU:C:2022:639, bod 42.

¹¹² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 7. septembra 2022, E. K./Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-624/20](#), EU:C:2022:639, bod 41.

¹¹³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 7. septembra 2022, E. K./Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-624/20](#), EU:C:2022:639, bod 49.

¹¹⁴ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 22. júna 2023, X/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-459/20](#), EU:C:2023:499.

krajiny, maloletého dieťaťa, ktoré je občanom EÚ a ktoré od narodenia nikdy nemalo pobyt na území EÚ, využíval odvodené právo na pobyt vyplývajúce z článku 20 ZFEÚ, a to za predpokladu:

- že medzi dieťaťom a rodičom existuje požadovaný vzťah závislosti – ako sa stanovuje v ustálenej judikatúre;
- že sa preukáže, že uvedený dieťa vstúpi na územie členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, a bude sa na ňom zdržiavať v spoločnosti tohto rodiča¹¹⁵.

Po druhé, Súdny dvor dospel k záveru, že členský štát, ktorému bola predložená žiadosť o odvodené právo na pobyt podaná štátnym príslušníkom tretej krajiny, na ktorom je maloleté dieťa, občan EÚ, ktoré sa nikdy nezdržiavalo na území Únie, závislé, nemôže túto žiadosť zamietnuť z dôvodu, že premiestnenie do členského štátu, v ktorom má toto dieťa štátnu príslušnosť, ktoré je spojené s výkonom práv dieťaťa ako občana EÚ, nie je v skutočnom alebo hodnovernom záujme uvedeného dieťaťa¹¹⁶. Pri posudzovaní toho, či je maloleté dieťa, ktoré je občanom EÚ, závislé od svojho rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, je dotknutý členský štát povinný zohľadniť všetky relevantné okolnosti¹¹⁷.

Spojené veci *Subdelegación del Gobierno en Toledo/XU a QP*¹¹⁸ sa týkali aj práva na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ v prípade rodinných príslušníkov občana EÚ, ktorí sú občanmi tretej krajiny, a tento občan EÚ nevyužil svoje právo na voľný pohyb. Dotknutými rodinnými príslušníkmi občana EÚ, ktorí sú občanmi tretej krajiny, boli maloleté dieťa manželky občana EÚ v prvom prípade a manžel občianky EÚ v druhom prípade. Dotknutá rodinná jednotka okrem nich zahŕňala deti, ktoré boli občanmi EÚ: brata maloletého dieťaťa manželky, resp. dcéru manžela.

Súdny dvor pripomenul, že článok 20 ZFEÚ uznáva odvodené právo na pobyt rodinným príslušníkom občana EÚ, ktorí sú občanmi tretej krajiny, a tento občan EÚ nevyužil svoje právo na voľný pohyb, ak medzi týmito rodinnými príslušníkmi a občanom EÚ existuje vzťah závislosti, ktorý by v prípade, že by danému rodinnému príslušníkovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, bolo zamietnuté priznanie odvodeného práva na pobyt, nútil občana EÚ sprevádzať štátneho príslušníka tretej krajiny a opustiť územie EÚ ako celok¹¹⁹.

Súdny dvor dospel k záveru, že v súvislosti s dieťaťom, ktoré je občanom EÚ a nevyužilo svoje právo na voľný pohyb, možno vychádzať z nevyvrátiteľnej domnienky, že existuje vzťah

---

¹¹⁵ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 22. júna 2023, X/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-459/20](#), EU:C:2023:499, bod 38.

¹¹⁶ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 22. júna 2023, X/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-459/20](#), EU:C:2023:499, bod 45.

¹¹⁷ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 22. júna 2023, X/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, [C-459/20](#), EU:C:2023:499, bod 61.

¹¹⁸ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 5. mája 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo/XU a QP, [spojené veci C-451/19 a C-532/19](#), EU:C:2022:354.

¹¹⁹ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 5. mája 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo/XU a QP, [spojené veci C-451/19 a C-532/19](#), EU:C:2022:354, body 45 – 47.

závislosti, v tejto situácii: ak rodič, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, trvale žije s druhým rodičom, občanom EÚ, s ktorým zdieľa každodennú starostlivosť o toto dieťa, ako aj zákonnú, emocionálnu a finančnú zodpovednosť za toto dieťa. Existenciu vzťahu závislosti možno predpokladať, a to bez ohľadu na to, že druhý rodič má bezpodmienečné právo zostať na území členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom¹²⁰.

Okrem toho sa Súdny dvor pozrel na situáciu maloletej osoby, štátneho príslušníka tretej krajiny a súrodenca maloletého občana EÚ, ktorého rodič, štátny príslušník tretej krajiny starajúci sa o neho, má nárok na právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ. Dospel k záveru, že vzťah závislosti, ktorý môže odôvodniť priznanie odvodeného práva na pobyt maloletému dieťaťu, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorého rodič je štátny príslušník tretej krajiny v manželskom zväzku s občanom EÚ, ktorý si nikdy neuplatnil právo na voľný pohyb, existuje, pokiaľ i) sa z tohto manželského zväzku medzi týmto občanom EÚ štátnym príslušníkom tretej krajiny narodí dieťa, občan EÚ, ktoré nikdy nevyužilo svoje právo na voľný pohyb, a ii) ktoré by bolo nútené opustiť územie EÚ ako celok, ak by maloleté dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tretej krajiny, bolo nútené opustiť dotknutý členský štát. V takejto situácii by totiž mohol byť rodič, štátny príslušník tretej krajiny, starajúci sa o dieťa nútený sprevádzať maloletého súrodenca, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny. V dôsledku toho by mohlo byť zase druhé dieťa, ktoré je občanom EÚ, nútené opustiť dané územie¹²¹.

5.5. Ďalšie veci týkajúce sa práva na voľný pohyb

Vec *WS/Bundesrepublik Deutschland*¹²² sa týkala nemeckého štátneho príslušníka, na ktorého sa vzťahoval obežník Interpolu. V takýchto prípadoch, ak sa dotknutá osoba nachádza v štáte, ktorý je členom Interpolu, tento štát je povinný ju dočasne zadržať alebo obmedziť jej pohyb. Pred vydaním obežníka začalo Nemecko vyšetrovanie tohto štátneho príslušníka pre tie isté skutky a konanie zastavilo. Nemecko informovalo Interpol o tom, že sa domnievalo, že v tejto veci sa uplatňuje zásada *ne bis in idem*. Podľa zásady *ne bis in idem* osoba, ktorá bola právoplatne oslobodená spod obžaloby, nemôže byť opätovne stíhaná za ten istý trestný čin. Nemecký štátny príslušník následne podal návrh na vydanie súdneho príkazu, aby sa Nemecku uložila povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na odstránenie uvedeného obežníka. Tento občan sa dovoľával okrem iného práva na voľný pohyb, keďže nemohol vstúpiť do žiadneho štátu, ktorý je zmluvnou stranou Schengenskej dohody, ani do žiadneho členského štátu bez hrozby zatknutia.

¹²⁰ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 5. mája 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo/XU a QP, [spojené veci C-451/19 a C-532/19](#), EU:C:2022:354, bod 69.

¹²¹ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 5. mája 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo/XU a QP, [spojené veci C-451/19 a C-532/19](#), EU:C:2022:354, body 83 – 86.

¹²² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 12. mája 2021, WS/Bundesrepublik Deutschland, [C-505/19](#), EU:C:2021:376.

Súdny dvor preto preskúmal, či článok 21 ZFEÚ o voľnom pohybe osôb v spojení s ustanoveniami práva EÚ týkajúcimi sa zásady *ne bis in idem* bránia dočasnému zadržaniu osoby v takejto situácii.

Súdny dvor rozhodol, že hoci dočasné zadržanie predstavuje obmedzenie práva na voľný pohyb¹²³, v prípade neistoty v otázke uplatniteľnosti zásady *ne bis in idem* je odôvodnené legitímnym cieľom, ktorým je zabrániť beztrestnosti. Naopak, dočasnému zadržaniu alebo ďalšiemu trvaníu tohto zadržania bráni právoplatné súdne rozhodnutie, v ktorom sa konštatuje uplatnenie zásady *ne bis in idem*.

Vo veci *Staatsanwaltschaft Heilbronn/ZW*¹²⁴ sa Súdny dvor zaoberal rumunskými štátnymi príslušníkmi, ktorí zmenili miesto bydliska svojho dieťaťa z Nemecka do Rumunska bez potrebného súhlasu štátom vymenovaného opatrovníka, ktorému bolo zverené právo rozhodovať o mieste pobytu tohto dieťaťa. Prejudiciálne otázky položené Súdnemu dvoru sa týkali pravidiel nemeckého trestného práva, v ktorých sa stanovuje rozdielne zaobchádzanie v závislosti od toho, či rodič zadržiava dieťa na nemeckom území alebo mimo neho (vrátane iného členského štátu): len v druhom prípade by za takéto konanie boli uložené trestné sankcie, a to aj v prípade, že k tomu nedošlo s použitím násilia, vyhrážania sa ťažkou ujmom alebo ľst'ou.¹²⁵ Súdny dvor zdôraznil, že u občanov EÚ, ktorí nie sú nemeckými štátnymi príslušníkmi a zdržiavajú sa v Nemecku, existuje vyššia pravdepodobnosť ako u nemeckých štátnych príslušníkov, že premiestnia alebo pošlú svoje dieťa do iného členského štátu a budú ho tam zadržiavať. Preto takéto rozdielne zaobchádzanie môže ovplyvniť či dokonca obmedziť voľný pohyb občanov EÚ. Hoci ochrana dieťaťa predstavuje legitímny záujem, ktorý môže v zásade odôvodniť obmedzenie slobody pohybu, sporné vnútroštátne ustanovenie prekračovalo rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie daného legitímneho cieľa. Súdny dvor pripomenul najmä právne predpisy EÚ týkajúce sa justičnej spolupráce v oblasti medzinárodných únosov detí.¹²⁶ Súdny dvor dospel k záveru, že článok 21 ZFEÚ o voľnom pohybe osôb bráni uplatneniu ustanovenia, o aké ide v tejto veci.

Vo veci *Ligue des droits humains*¹²⁷ sa poskytli dôležité objasnenia k výkladu smernice o záznamoch o cestujúcich (PNR) a o otázkach ochrany osobných údajov. Takisto sa objasnili spôsoby používania záznamov o cestujúcich v prípade letov v rámci EÚ.

---

¹²³ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 12. mája 2021, WS/Bundesrepublik Deutschland, [C-505/19](#), EU:C:2021:376, body 84 – 86.

¹²⁴ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 19. novembra 2020, Staatsanwaltschaft Heilbronn/ZW, [C-454/19](#), EU:C:2020:947.

¹²⁵ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 19. novembra 2020, Staatsanwaltschaft Heilbronn/ZW, [C-454/19](#), EU:C:2020:947, body 31 – 32.

¹²⁶ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 19. novembra 2020, Staatsanwaltschaft Heilbronn/ZW, [C-454/19](#), EU:C:2020:947, body 40 a 50.

¹²⁷ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 21. júna 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491.

V smernici o záznamoch o cestujúcich sa vyžaduje systematické spracúvanie značného množstva záznamov o cestujúcich v leteckej doprave na letoch mimo EÚ, ktoré prilietajú a odlietajú z EÚ, na účely boja proti teroristickým trestným činom a závažnej trestnej činnosti. Okrem toho v článku 2 uvedenej smernice sa stanovuje, že členské štáty môžu smernicu uplatňovať aj na lety v rámci EÚ.

V rámci žaloby o zrušenie belgického zákona, ktorým sa do vnútroštátneho práva transponovala smernica o PNR¹²⁸ a smernica o API¹²⁹, podanej na Cour constitutionnelle (Ústavný súd, Belgicko), belgický Ústavný súd položil desať prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie týkajúcich sa okrem iného platnosti smernice o PNR a zlučiteľnosti belgického práva s právom EÚ.

Súdny dvor dospel k záveru, že preskúmanie prejudiciálnych otázok neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť uvedenej smernice¹³⁰.

Súdny dvor okrem iného poskytol aj vysvetlenia týkajúce sa možného uplatňovania systému, ktorý sa v smernici o PNR zaviedol na účely boja proti teroristickým trestným činom a závažnej trestnej činnosti, na lety v rámci EÚ a iné druhy dopravy prepravujúce cestujúcich v EÚ. V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že právo EÚ bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prípade neexistencie skutočnej a aktuálnej alebo predvídateľnej teroristickej hrozby, ktorej by čelil dotknutý členský štát, stanovuje systém prenosu zo strany dopravcov a cestovných kancelárií, ako aj spracúvania zo strany príslušných orgánov, údajov z PNR pri všetkých letoch v rámci EÚ a doprave inými prostriedkami v rámci Únie, ktoré smerujú do daného členského štátu, odchádzajú z tohto štátu alebo cezeň prechádzajú, na účely boja proti teroristickým trestným činom a závažnej trestnej činnosti¹³¹.

V takejto situácii sa uplatňovanie systému zavedeného smernicou PNR musí obmedziť na prenos a spracúvanie údajov z PNR pri letoch a/alebo doprave, ktoré sa týkajú najmä určitých spojení alebo schém cestovania či dokonca niektorých letísk, staníc alebo námorných prístavov, v súvislosti s ktorými existujú informácie, ktoré môžu odôvodniť takéto uplatňovanie. Je úlohou dotknutého členského štátu, aby určil lety v rámci EÚ a/alebo dopravu inými prostriedkami v rámci EÚ, v súvislosti s ktorými existujú takéto informácie, a aby uvedené uplatňovanie pravidelne prehodnocoval so zreteľom na zmeny podmienok, ktoré odôvodnili ich výber, s cieľom

---

¹²⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 132 – 149).

¹²⁹ Smernica Rady 2004/82/ES z 29. apríla 2004 o povinnosti dopravcov oznamovať údaje o cestujúcich (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 24).

¹³⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 21. júna 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, body 227 – 228.

¹³¹ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 21. júna 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, body 270 – 291.

zabezpečiť, aby sa uplatňovanie tohto systému na tieto lety a/alebo túto dopravu vždy obmedzovalo na to, čo je striktné nevyhnutné¹³².

6. EURÓPSKA INICIATÍVA OBČANOV (ČLÁNOK 24 ZFEÚ); ČLÁNOK 11 ODS. 4 ZEÚ)

Počas obdobia, na ktoré sa táto správa vzťahuje, Súdny dvor vydal dva kľúčové rozsudky týkajúce sa európskej iniciatívy občanov.

Vo veci *Rumunsko/Komisia*¹³³ sa Súd po prvýkrát výslovne zaoberá otázkou, či je rozhodnutie Komisie zaregistrovať európsku iniciatívu občanov napadnuteľným aktom. Takisto objasnil charakteristiky preskúmania, ktoré vykonáva Komisia na účely prijatia takéhoto rozhodnutia, a na strane druhej povahu preskúmania zákonnosti takého rozhodnutia, ktoré vykonáva Súd. Európskej komisii bola 18. júna 2013 predložená žiadosť o registráciu európskej iniciatívy občanov s názvom Kohézna politika pre rovnosť regiónov a udržateľnosť regionálnych kultúr. Rozhodnutím z 25. júla 2013¹³⁴ Komisia odmietla žiadosť o registráciu predmetnej iniciatívy z dôvodu, že zjavne nepatrí do rámca jej právomocí, ktoré jej umožňujú predložiť návrh právneho aktu EÚ na účely vykonávania zmlúv. Všeobecný súd žalobu o zrušenie uvedeného rozhodnutia zamietol¹³⁵. V rámci odvolania Súdny dvor rozhodnutie Všeobecného súdu zrušil, a rovnako aj rozhodnutie z 25. júla 2013¹³⁶. Komisia 30. apríla 2019 prijala nové rozhodnutie, ktorým zaregistrovala spornú iniciatívu¹³⁷. Rumunsko podalo žalobu o zrušenie uvedeného rozhodnutia. Súdny dvor žalobu Rumunska zamietol. Vec je v súčasnosti v odvolacom konaní (C-54/22).

Vo veci *Minority SafePack/Európska komisia*¹³⁸ organizátori európskej iniciatívy občanov podali na Všeobecný súd žalobu o zrušenie oznámenia Komisie C(2021) 171. Oznámenie bolo prijaté v reakcii na úspešnú európsku iniciatívu občanov s názvom „Menšinový balíček SafePack – milión podpisov za rozmanitosť v Európe“. Vo svojom rozsudku z 9. novembra 2022 Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia si splnila povinnosť odôvodnenia, keď sa s prihliadnutím na opatrenia, ktoré už inštitúcie EÚ prijali v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje iniciatíva, a s prihliadnutím na jej dohľad nad vykonávaním uvedených opatrení domnievala, že

¹³² Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 21. júna 2022, *Ligue des droits humains*, C-817/19, EU:C:2022:491, body 270 – 291.

¹³³ Rozsudok Všeobecného súdu (desiata komora) z 10. novembra 2021, *Rumunsko/Európska komisia* ([T-495/19](#), vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:781).

¹³⁴ Rozhodnutie Komisie C(2013) 4975 final z 25. júla 2013, ktorým bola zamietnutá žiadosť o registráciu európskej iniciatívy občanov s názvom „Kohézna politika pre rovnosť regiónov a udržateľnosť regionálnych kultúr“.

¹³⁵ Rozsudok z 10. mája 2016, *Izsák a Dabis/Komisia* (T-529/13, EU:T:2016:282).

¹³⁶ Rozsudok zo 7. marca 2019, *Izsák a Dabis/Komisia* (C-420/16 P, EU:C:2019:177).

¹³⁷ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/721 z 30. apríla 2019 o navrhovanej iniciatíve občanov s názvom „Kohézna politika pre rovnosť regiónov a udržateľnosť regionálnych kultúr“ (*Ú. v. EÚ L 122, 10.5.2019, s. 55*; „napadnuté rozhodnutie“).

¹³⁸ Rozsudok Všeobecného súdu (ôsma komora) z 9. novembra 2022, *Citizens' Committee of the European Citizens' Initiative „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe“/Európska komisia*, [T-158/21](#), vec v odvolacom konaní, EU:T:2022:696.

na dosiahnutie cieľov sledovaných iniciatívou nie je potrebný žiadny ďalší právny akt. Proti tomuto rozsudku podali organizátori 21. januára 2023 odvolanie na Súdny dvor (vec C-26/23 P).